

Kanton Zürich
Bildungsdirektion
Volksschulamt

መምርሒ ስርዓተ- ትምህርቲ ንናይ መብቆል ሃገር ቋንቋን ባህልን (HSK)

ምስ መብርሂታት ንክማልኡ ዘለዎም ቅጥዕታት ናይ
ትምህርቲ

ትሕዝቶ

1 ዕለማ ናይዚ መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ [Rahmenlehrplan]	5
ናይ HSK-ትምህርቲ ከብ መጀመርያ ክሰብ ሎሚ	5
2 ትርጉምን መሰረታዊ ባይታን	7
ትርጉም	7
ሓፈሻዊ መምርሒ	7
ኣቃውማን ቅርጽን	8
3 ርድኢት ምህሮን ትምህርትን	10
ንብቕዓት ዝኣንፈተ ትምህርቲ	10
ገምጋም ኣንፈታዊ ብቕዓት	10
ዕዮ ገዛ	11
ናይ ትምህርቲ መጻሕፍትን ናይ ቤት ትምህርቲ ናውትን	11
ምርጫ ናይ ኣገባብ	12
ትምህርቲ ብዘይሸራውንት	12
4 ዓውደ-ትምህርቲ "ቋንቋ"	14
ትርጉምን ዕለማን ዓውደ ትምህርቲ	14
ኣስተምህሮ ናይ ቋንቋታት ምልኪ	15
ናይ ብቕዓት ጽላት	15
5 ዓውደ ትምህርቲ "ተፈጥሮ፡ ወድሰብ፡ ሕብረተሰብ"	18
ትርጉምን ዕለማን ናይዚ ዓውደ ትምህርቲ	18
ናይ ብቕዓት ጽላት	19
6 ኣብ ነፍስወከፍ ዓንኬላት ናይ ትምህርቲ	23
ዓንኬል 1	23
ዓንኬል 2	24
ዓንኬል 3	24
7 ማህደረ ቃላት	25
8 ዝተለቀቡ ጽሑፋት	
ለቕባ I፡ መምርሒ ጠለባት ኣብ ካንቶን ዙሪኽ	32
ለቕባ II፡ ደረጃታትን ኣርእስቲታትን – ጽሑፍ ጸብጻብ	37
ለቕባ III፡ ስነ-ጽሑፍ	43

Impressum

Herausgeberin

Bildungsdirektion Kanton Zürich,
Volksschulamt

Erarbeitet in Zusammenarbeit mit den
HSK-Trägerschaften

Wissenschaftliche Beratung durch Dr.
Ursula Ritzau, PH FHNW, und Prof. em.
Dr. Dr. Basil Schader, PHZH

Gestaltung

raschle & partner
raschlepartner.ch

Übersetzung

Interserv AG

Kontakt

Volksschulamt, Abteilung Besondere
Förderung Sektor Interkulturelle
Pädagogik
Walchestrasse 21
8090 Zürich
+41 43 259 53 61
ikp@vsa.zh.ch www.zh.ch/hsk

Die Orientierung an diesem Lehrplan wird
auch in anderen Kantonen empfohlen:
Basel-Landschaft, Basel- Stadt, Bern,
Glarus, Luzern, Schaffhausen, St. Gallen
und Thurgau.

Kanton Zürich
Gemeinnütziger Fonds

Finanzielle Unterstützung durch den
gemeinnützigen Fonds des Kantons
Zürich

Vollständig überarbeitete

4. Auflage 2023

© Bildungsdirektion Kanton Zürich

መጽሐፍ

ድጋፍ ንብዝሒ ቋንቋታትን ተመቻራሒ ባህላዊ ብቕዓትን ዝምልከት እቲ ሕመረታዊ ዕዩ ናይ ቤት ትምህርቲ እዩ። እዚ ዕላማ ድማ ትምህርቲ ብቋንቋ ኣደን ባህልን (Unterricht in Heimatlicher Sprache und Kultur (HSK)) ተኸቲሉ ኣብ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ዘለው ቐረባት ዩኒቨርሲቲ ድማ። ኣብዚ ቤት ትምህርቲ ካብ ክልተ ንላዕሊ ቋንቋ ዝመልኩ ህጻናትን መናእሰያትን ብቕዓቶም ብቋንቋ መበቆሎም ከም ዝዓቢ ይግበር። ኣብ ልዕሊኡ ውን ፍልጠት ብዛዕባ እዋናዊ ኩነታት ዓለምናን ናይ መበቆል ሃገሮም ባህልን ፍልጠት ከም ዝቐሰሙ ይግበር። እዚ ናይ HSK ትምህርቲ ኣብ ካንቶን ዙሪኽ ብመበቆል ሃገራትን ካልኦት ውልቃውያን መወልትን ዝተዳለወ እዩ። እዚ መደብ ድማ ንልዕሊ ሓምሳ ዓመታት ብብቕዓት ክኢላታትን ናይ ምሕደራ ሓገዝን ካብ ምኒስትሪ ትምህርቲ ይልገስ ነይሩን ኣሎን።

ምኒስትሪ ትምህርቲ ካንቶን ዙሪኽ ኣብ ዓመተ ምህረት 2011 ኣብ ትሕቲ ናይ HSK መወልቲ ኮይኑ ተወሰኽቲ ግዳማውያን ክኢላታት ዓውዲ ብመንጽር መምርሒ ውጥን ናይዚ ትምህርቲ መሰረት ንኻልኦት ናይ ጀርመን ቋንቋ ዝዛረባ ካንቶናት ከም ዝውሰኽ ተገይሩ። ዕላማ ናይዚ ድማ ናይ ትምህርቲ መደባት ናይ ዝተፈላለዩ ኣዳለውቲ ጠሚርካ ምስ ናይ ህዛብዊ ትምህርቲ እዚ ሃገር ምዝናቕ እዩ ነይሩ። እዚ ተዳልዩ ዘሎ ዝተማሓየሽ ውጥን ትምህርቲ ድማ ንናይ ትምህርቲ ፖለቲካ ለውጢ ሕሳብ ዝገበረ ኮይኑ፡ ብመምርሒ ውጥን 21 ናይ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ዝተዛመደ እዩ። ጎኒ ጎኑ ድማ ዝተማሓየሹ ተወሰኽቲ ትሕዝቦታትን ናይ ቋንቋ ምምሕያሻትን ብ ሓብራዊ ዕዮ ናይ HSK-መምሃራን፡ HSK-ኣውሃሃድቲ ኣካላትን ካልኦት ግዳማውያን ክኢላታትን ተገይሩ እዩ።

ንኣቃውማ እዚ ሕትመት

እዚ መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ ብናይ 21 ስርዓተ-ትምህርቲ ናይ ህዝባዊ ትምህርቲ ዝተወደደ እዩ። ነፍስከፍ ጽሑፋት ናይ 21 ስርዓተ-ትምህርቲ ብቐጥታ ወይ ድማ ቅሩብ ተመዓራርዩ ነዚ ማሕተም ቀሪቡ ኣሎ። ምዕራፍ 1 ንትርጉምን ዕላማን እዚ መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ ዘብርህ ኮይኑ፡ ብሓፈሻ ናይ HSK ትምህርቲ ካብ መጀመርያ ክሳብ ሕጂ እንታይ ይመስል ይብርህ። ምዕራፍ 2 ንመሰረታት ዝገልጽ ኮይኑ ምዕራፍ 3 ድማ ብቐጥታ ኣብቲ ትምህርታዊን መጽናዕታውን ዓውዲ ይኣቱ። ምዕራፍ 4ን 5ን ንክልተ ዓውዲ፡ ማለት ቋንቋ ከምኡ ድማ ዓውዲ ተፈጥሮ፡ ወዲ-ሰብን ሕብረተሰብን ዘጠቓለለ እዩ። መጀመርያ ግና ትርጉም እቲ ዓውዲ ትምህርቲ ገለጹ ነቶም ምስኡም ዝተሓሓዙ ናይ ብቕዓት ጽፍሕታትን ይብርህ። ነፍስከፍ ዩኒቨርሲቲ እዚ ትምህርቲ ከምኡ ድማ ናይ HSK- መምሃራን ብብመገዶም ናይ ብቕዓት ኣመዓባብላ ባዕሎም ይዳልው። ስለዚ ድማ ምዕራፍ 6 ኣብ ናይ ሓፈሻዊ ሓሳብ ናይ ነፍስከፍ ኣርእስቲ ትምህርቲ ዝተሓጽረ እዩ።

ዝርዝር ቃላት (ምዕራፍ 7) እቲ ዝዓበዩ ትሕዝቶኡ ናይቶም ዝርዝር ቃላት ካብቲ ክሳብ ሸዑ ኣብ መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ ዝተወሰዱ እዮም። ገለ ምምሕያሻት ግና ብመሰረት ዝርዝር ቃላት ናይ EDK-ማሕተም «ትምህርቲ ብናይ መበቆል ቋንቋን ባህልን HSK» (ኣንያ ጊዲቲ፡ ረጂና ቡልማን 2014) ተገይርሎም ኣሎ። እቲ ዝርዝር ቃላት ንኩሎም መግለጺታት ኣብዚ ጽሑፍ ብልዎይ ኣጽሓፊ ተጻሒፎም ዘለው ይብርህ። እቶም ቀንዲ ኣገደስቲ ድማ እዞም ዝስዕቡ መግለጺ እዮም፡ እቶም ኣብ HSK-ትምህርቲ ትማሃርሎም ቋንቋታት፡ ንመብዝሕትኦም ህጻናት ቀዳማይ ቋንቋ እዩ፡ ንገለ ግና ካልኣይ ቋንቋ ምዃኑ እዩ። እዚ ቀሪቡ ዘሎ ስርዓተ-ትምህርቲ ንናይ ትምህርቲ ቋንቋ ኣብ ናይ HSK-ትምህርቲ ከም ናይ መበቆል ቋንቋ ዝገልጽ እዩ።

ስዒቡ ዘሎ (ምዕራፍ 8) ሕጋውያን መሰረታት ናይ HSK-ትምህርቲ ኣብ ካንቶን ዙሪኽ ከምኡ ድማ ሓበሬታ ብዛዕባ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲን ኣተጋባብሮኡን ዝሓዘለ እዩ። ኣብ ልዕሊኡ ድማ ሓፈሻዊ መብርሂ ብዛዕባ ክዘውተሩ ዝኽእሉ ኣርእስቲ ንኣይ ደረጃን ናይ ጽሑፋት መወከሲ መጽሓፍ ይርከብዎ።

1 ዕላማ ናይ'ዚ መሓበሪ ስርዓተ-ትምህርቲ

እዚ መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ ንዕላማታት ናይ HSK-ኮርሳት ዘደንፍዕ ኮይኑ ንእዋናዊ ጠለባት ናይ ክልተ ወይ ልዕሊ ቋንቋ ዝመልኩ ህጻናት ዝዓለመ ከምኡ ድማ ምስ ናይ 21 ስርዓተ-ትምህርቲ ዝቃዶ እዩ። ናይ ኣጠቓቕማ ዕላማ ብሰለስተ መዳይ ይረኣ፡

ቀዳማይ ነገር እዚ መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ ናይ HSK-ኣካዮድቲ ናይ ባዕሎም ናይ ትምህርቲ ውጥን ከማዕብሉን ምስ ናይ 21 ውጥን ትምህርቲ ከዛንቕዎን ኢሉ ዝተገበረ እዩ። ኣተጋባብርኡ ግና ብዝተፈላለዩ መንገድታት እዩ። እቶም ሓደስቲ ዓውደ ትምህርቲ ዝመስረቱ ኣዳለውቲ፡ ነዚ መምርሒ ከም መኣንፈቲ ንምድላው ውጥን ትምህርቲ ክጥቀሙ ይኽእሉ። ናይ መንግስቲ ኣዳለውቲ ወይ ቤት ትምህርቲታት ግና ናይ ባዕሎም ስርዓተ-ትምህርቲ ካብ ምኒስትሪ ዕብየት ህጻናት ናይተን ዝመሃሩሉን መገቓል ሃገራት ስለዝወሃበም ብኡ ተቐይዶም ይዳልው። ትሕዝቶ ናይቲ ስርዓተ-ትምህርቲ ድማ ከከም ኣድላይነቶም ምስቲ ዕላማታትን ትሕቶን ናይ HSK-መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ ከም ዝቃዶ ደኣ'ምበር ከምዘይጸረር ይግበር እዩ። ኩላቶም ኣዳለውቲ ትምህርቲ ድማ ተርኣም ክጻውቱ ዝኽእልሉ ናይ ባዕሎም ብቕዓትን ዓውደ ትምህርቲን ናይቲ መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ ከከም ዝጥዕሞምን ጠለባቶምን ከቃንይዎን መድረኽ ይወሃበም እዩ። ንኣብ ክፍሊ ዝወሃብ ትምህርቲ ክልተ ክሳብ ኣርባዕተ ሰሙን ኣስተምህሮ እዋን ጥራይ ስለዘለም ከምኡ ድማ እቶም ጉጅለታት ተመሃሮ በብዕድሚኦም፡ ኣፍልጠኦምን መንፍዓቶምን ስለዝፈላለዩ፡ ሕመረት ነጥብታት ናይቲ ዝመሃርዎ ትምህርቲ ክግበር ግድን እዩ።

ካልኣይ ነገር መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ ናይ ትምህርቲ ኣንፈት መሰረታዊ ባይታ ዘጣጥሕን ንናይ HSK ኣዳለውቲ ትምህርቲ ብቕዓት ክምርምር ተኽእሎ ዘለዎን እዩ። ብቕዓት ዝበሃሉ ኣዳለውቲ ትምህርቲ፡ እቲ ትሕዝተኦም ምስ'ዚ መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ ዝሰማማዕ ምስ ዝኸውን እዩ። እንተ ደኣ እቲ ስርዓተ-ትምህርቲ ናይ መበቐል ሃገሮም ዝሓዘለ ኮይኑ ድማ፡ ብኸመይ ኣገባብ ምስ ናይ HSK-መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ ይቃዶ ተራእዩ እንታይ ጉድለታት ክህልዎ ይኽእል'ውን ይፈተሽ። በዚ መሰረት ድማ ናይ ተቐባልነት ኣካይዳ ነቲ ተዳልዩ ዘሎ መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ ንኣዳለውቲ ትምህርቲ ናይ HSK-ኮርሳት ቅቡል ምስ ዝኸውን ቅይዳት ይገብሮም። ኣብ ውሽጢ ናይ ባዕላቶም ስርዓተ-ትምህርቲ ዝርከብ ዕላማታትን ትሕዝቶን ኣብ ክፍሊ ዘቕርበዎ ኣመሃሪን ድማ ይጽድቑ።

እቲ ሳልሳይ ድማ እዚ መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ ንኹሎም ተሳተፍቲ ከም ናይ መረዳድኢ ሰረት ይገልግል። እዚ ማለት ነቶም ኣዳለውቲ ትምህርቲ፡ ናይ HSK-መምሃራን፡ ምምሕዳርን ናይ ካንቶን ትካላትን ከምኡ ድማ ናይ ሞያዊ ስልጠና ትካላትን ናይ ሓባር ረጅሒ ንመሰረታት ናይ ጠለባት፡ ዕላማታት፡ ትሕዝቶታትን ርድኢታትን ናይ HSK ትምህርቲ ክህልዎም ይጠቅም።

እዚ ተዳልዩ ዘሎ መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ በቲ እዋናዊ ዝኾነ ናይ ካንቶን ዙሪክ ትሕዝቶ ዝተሞርኮሰ እዩ። እዚ «ስርዓተ-ትምህርቲ 21» ክንብል እንከለና እምበኣር ናይ ዙሪክ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 ማለትና እዩ።

ናይ HSK ትምህርቲ ካብ መጀመርያ ክሳብ ሎሚ

ብተበግሶ ናይ ፖለቲካ ስደተኛታት ካብ ዓዲ ጥልያን ኣብ ሳላሳታት ኣብ ካንቶን ዙሪክ ናይ መጀመርያ HSK-ኮርስ ተጀሚሩ። ካብ ግዜ ናብ ግዜ ጣላናውያን ብብዝሒ ይመጽሉ ኣብ ዝነበረሉ እዋን ከኣ እቲ ኮርሳት ቀጻሊ እንዳ ዓበዩ መጺኡ። ኣብ መወዳእታ ሱሳታት ከምኡ ድማ መጀመርያ ሰብዓታት ናይ ወለዲ ማሕበራት ናይ ካልኦት ሃገራት ከይተፈሩ ማዕቢሎም። በብቅሩብ ድማ እተን ማሕበራት ብመገቓል ሃገረን ተዋሒጡን። ናይ ኣተዓባብያ ምምሕዳር (ናይ ሎሚ ሚኒስትሪ ትምህርቲ) ድማ ብዕለት 21 ሰኔ 1966 ብፈልማይ ውሳኔ ናይዚ ጉዳይ፡ ንፈተነ ኣብ ቤት ትምህርቲ ክትግበሩ ፈቐዱ። ኣብ መጀመርያ ንጥልያን ተመሃሮ ስራሕ ትምህርቲ ክወስዱ ንዘይከኣሉ ጥራይ ፍቕድ ነበረ።

ኣብ ሓደ ውሳኔ ናይ ዕለት 16. ግንቦት 1972 ናይ ትምህርቲ ቤት ጽሕፈት ንናይ ትምህርቲ ማሕበራት ናይ ጥልያንን ስጳኛን ናይ HSK-ኮርስ ኣብ ስራሕ ናይ ትምህርቲ እዋን ክተኣታቶ ፈቐዱ። ኣብ ሓደ እዋን ድማ ናይ ስዊዘርላንድ ኮንፈረንስ ናይ ካንቶን ኣገልግሎት ትምህርቲ [Schweizerische Konferenz der kantonalen Erziehungsdirektoren (EDK)] ክልተ ኣስተምህሮታት HSK ማዕረ ስራሕ ናይ ትምህርቲ እዋን ክግበር ፈቐዱ።

ብ1982 ናይ ጥልያንን ስጳኛን ቆንስላት ሓደ "ናይ ምውህሃድ ጉጅለ ንሕብረት ወጻእተኛታት ወለዲ ኣብ ካንቶን ዙሪክ" ንምኒስትሪ ትምህርቲ፡ HSK ትምህርቲ ኣብ መላእ ካንቶን ኣብ ኩለን ቤት ትምህርቲታት ክተኣታቶ ከምኡ ድማ ናይ HSK ነጥብታት ትምህርቲ ክትግበር ጠለቡን።

ብውሳኔ ናይ ዕለት 8 ሓምለ 1983 ምኒስትሪ ትምህርቲ ንጠለባቶም ብምቕባል ተመሳሰልቲ ዓቕይ ትምህርቲ ናይ ኩለን ሃገራት ንፈተነ ክተኣታቶ ወሰነ። እዚ ሓድሽ ሕጊ ነቶም ኮርሳት ብምትብባዕ ተፈላጥነት ከም ዝረኽቡ ገይሩ። ጎኒ ጎኒ እዚ ድማ የኣንገድቲ ኮርስ፡ ናይ ዙሪኽ መንግስታዊ ቤት ጽሕፈታትን መምሃራንን ምስ ዕላዊ ትምህርቲ ብምዝማድ ሓባራዊ ስራሕ ጀመሩም (ኣመዓባብላ ናይ HSK-ዘድሃበ ካሪክሊማትን ትሕዝቦ ትምህርትን፡ ስልጠናታትን መጽናዕታዊ ፕሮጀክታትን)። ካብ ናይ ሸሞንተ ዓመት ናይ ፈተነ እዋን ሓደ ዕላዊ «ትግባረ ኮርሳት ብናይ መበቆል ሃገር ቋንቋን ባህልን» ከም ዝፍጠር ተገይሩ። ምኒስትሪ ትምህርቲ ድማ ብዕለት 11. ሰነ 1992 ኣጽዲቑ። እዚ ውሳኔ ንናይ ዙሪኽ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ዝምልከት እዩ። ኣብ ልዕሊኡ ድማ ንመጀመርያ ግዜ ተቐባልነት ኮርሳት ዘይመንግስታዊያን ቤት ትምህርታት ተቐባልነት ከም ዝረኽቡ ገይሩ። ኣብ ህዝባዊ ሕጊ ናይ 2005 ከምኡ ድማ ህዝባዊ ስርዓተ ትምህርቲ ናይ 2006 ናይ HSK-ትምህርቲ ሕጋውነት ከም ዝለብስ ተገይሩ።

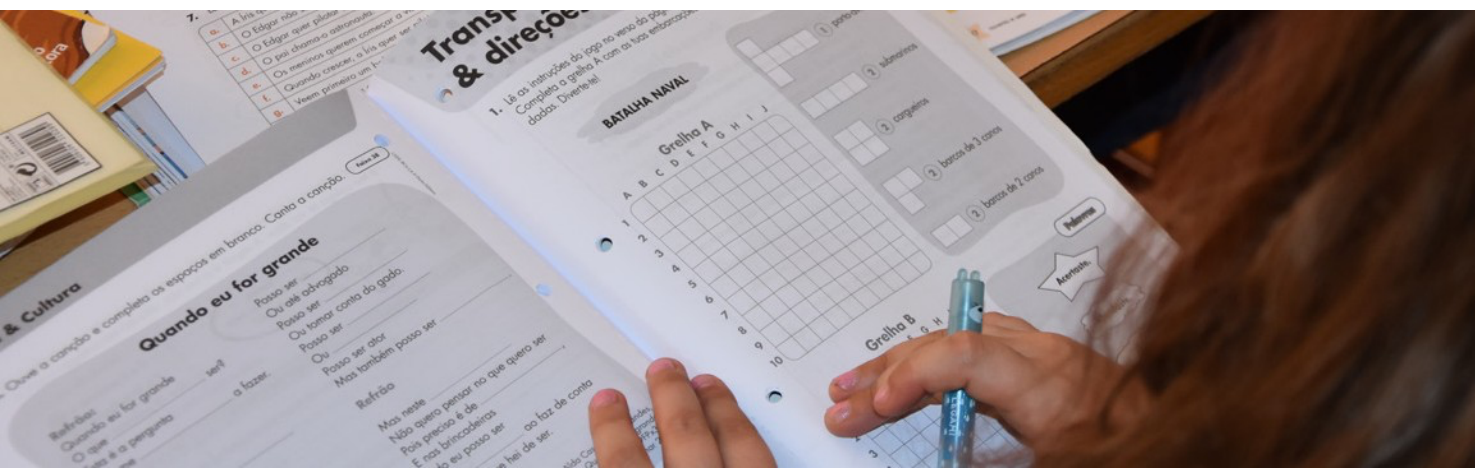
ኣብ ሰማንያታት ብዘይካ ዓዲ ጥልያንን ስጳኛን ዩጎዝላቭያ፡ ቱርኪ፡ ግሪኽን ፖርቱጋልን ጥራይ እየን ነዚ ናይ HSK-ትምህርቲ ዝጥቀማ ዝነበሩ። ካብ ተስዓታት ጀመሩ ግና ኮርሳት እንዳተወሰኹ መጺኡ። ሎሚ ድማ ምዝጉባት HSK-ኮርስ ዝህባ ናይ 31 ቋንቋታት ይእንገድ።

ብዝሒ ተሳተፍቲ ተመሃሮ ኣብ ዓመተ ምህረት 2009/10 ንመጀመርያ ግዜ ልዕሊ 10 000 በጺሑ። ኮታ ተሳተፍቲ ከከም ዓይነት ቋንቋ ይፈላለን ብዝተፈላለየ ረጅሒታትን ንኣብነት ዕብዮት ናይቲ ቋንቋ፡ ማሕበርን ባጀታዊ ዓቕምን ናይ ኣዳለውቲ፡ ሓገዝ መበቆል ሃገር ወዘት ዝተጸልወ እዩ።

ብዙሕነት ኣተገባብራ ናይ HSK-ትምህርቲ ብኣተግበርቲን ናይ ቋንቋ ማሕበር ዝተሃንጸ ኮይኑ፡ ብመንጽር ብቕዓት ትምህርቲ፡ ድሕረ ባይታ ናይ ስደተኛታትን ስደትን፡ ታሪኻዊ ተመክሮ ወይ ድማ ጠመተ መነባብሮ ኣብ ስዊዘርላንድ ዝተዋደደ እዩ።

ኣብ ፈለማ እዚ ናይ HSK-ትምህርቲ ዝነበሮ ቀንዲ ዕላማ፡ ድሕሪ ምምለስ ስደተኛታት ናብ መበቆል ሃገሮም ምቕጻል ትምህርቶም ኣብ ምፍጅስ ተባሂሉ ዝተጀመረ እዩ ነይሩ። ምስ ግዜ ግና እቲ ድሕረ ባይታ ናይዞም ተመሃሮ ከምኡ ድማ ትግባረ ዕላማ ናይቲ ትምህርቲ ክቐየር ግድን ኮይኑ። እቲ ምክንያት ድማ ኣዝዩ ውሑድ ኣካል ናይዞም ተመሃሮ ናብ መበቆል ሃገሮም ከምለሱ ምክኣሎም እዩ። በዚ መሰረት ድማ ትግባረ ዕላማ ናይዚ ትምህርቲ ንቀዳሞትን ካልኣይን ወለዶ ናይዞም ስደተኛታት ኣብ ምውህሃድ ምስዚ ሕብረተሰብ ድጋፍ ምሃብ ንክኸውን በቑዑ። ኣብ ልዕሊኡ ድማ ካብ ክልተ ሃገራት ዝተወለዱ ህጻናት ንምውህሃድ ምስ ሕብረተሰብን ናይ ምምላስ ናብ መበቆል ሃገር ክልቲኡ ኣገዳሲ ኣርእስቲ ዝኸኖም ከመሃሩ ጀመሩ።

ንብምሉኡም ተመሃሮ ድማ ጎኒ ጎኑ ድጋፍ ንምልኪ ቋንቋታት ከምኡ ድማ ንድጋፍ ናይ ናይ መበቆል ቋንቋ ሕመረት ዕላማ ኮይንዎም እዩ። በዚ መሰረት ድማ ብናይ ትምህርታዊ መጽናዕቲን ክኣላታትን ዝያዳ ምልኪ ቋንቋታት ኣብ ትምህርቲ ዓቢ መኽሰብ ኮይኑ ተረኺቡ። ካብቲ መኽሰብ ውልቀሰባት ጥራይ ዘይኮኑ፡ መላእ ሕብረተሰብ ከም ዝረብሖ ድማ ተራእዩ። ኣብ ካንቶን ዙሪኽ ከባቢ 43% ተመሃሮ ናይ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ካልእ ቋንቋ ኣይብዘይካ ቋንቋ ጀርመን ዘለዎም እዮም (ጸብጻብ ትምህርቲ ካንቶን ዙሪኽ ናይ 2020)። እዚ መኽሰብ ናይ ምልኪ ቋንቋታት ክተባባዕን ክርበሓሉን ከም ኣወንታዊ ይረኣ።

2 ትርጉምን መሰረታዊ ባይታን

ትርጉም

አብ ትምህርቲ ብናይ መበቆል ቋንቋን ባህልን ህጻናትን መናእሰያትን ብቕዓቶም ብዛዕባ ናይ ቋንቋ ጀርመን ዘይኮነ መበቆል ቋንቋ ዘህብትምሉ እዩ። እዚ ድማ ንናይ ፈልጣይ ወይ ድማ ካልኣይ ቋንቋ ዝምልከት እዩ። አብ ልዕሊኡ ድማ ተመሃሮ ኣፍልጦ ብዛዕባ ባህልን መነባብሮን ብፍላይ ድማ ብዛዕባ ባህሊ፡ ታሪኽ፡ ስነጽሑፍ፡ ጀግራፍን ያታን ናይ መበቆል ቦታ ስድራቤቶም ፍልጠት ዘዕምቑሉ ባይታ እዩ። አብዚ ትምህርቲ ምስ ኩነታቶም ኣነጻጺሮም ብቕዓቶም ዘዕብይሉን አብ ዝተፈላለዩ ሕብረተሰብ - አብ ስዊዘርላንድ ይኹን አብ መበቆል ሃገሮም ዘኣንፍቱሉን መድረኽ ይረኽቡ። ብትምህርቲ ኣቢሎም ድማ ብቋንቋኦም፡ ንቕሓት፡ ማሕበራዊ ጥምረትን ስምዒታትን ብጥመር ንዕብዮቶም ከም ዝድንፍቡ ይግበር።

ምእንታን ንሕጋዊ መሰረት ዘደናግር ከይከውን ድማ፡ ዋላ'ኪ ትርጉም ናይዚ ቋል ንጹር ኣይኹን ደኣ'ምበር፡ "መበቆል ቋንቋን ባህልን" ዝብል ቅጽል ብመንጽር መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ ተዋሂብዎ። ንውሒዳት ህጻናትን መናእሰያትን ናብዚ ቤት ትምህርቲ ዝኸዱ ጥራይ እዩ ንጹርን ናይ መበቆል ሃገርን ጥራይ ዝኸውን ዘሎ። ብዝያዳ ግዳ እቲ ዝበዝሐ አብ ስዊዘርላንድ ዝተወለደ ኮይኑ አብ ዝተፈላለዩ መነባብሮ ሂወትን ባህልን ዘማእከለ እዩ።

ሓፈሻዊ መምርሒ

- ናይ HSK-ትምህርቲ ንተመሃሮ አብ ዕለታዊ መነባብሮ ብፍልጠትን ብናይ ብቕዓት ደረጃ ብናይ መበቆል ቋንቋ ድጋፍ ዝህብ ትምህርቲ እዩ።
- እቲ ትምህርቲ ንክብርታት ናይ 21 ስርዓተ-ትምህርቲ ዝሸፍን አብ ምዕራፍ "መሰረታዊ ባይታ" አብ ትሕቲ "ዕለማ ትምህርቲ" ከም መኣንፈቲ ንትምህርቲ ቆይሙ ብፍላይ ድማ ነዚ ዝስዕብ የኣንግድ፡
 - › « ትምህርቲ ብመንጽር ፖለቲካ፡ ሃይማኖትን እምነት ዘይሻራዊ እዩ።
 - › እቲ ትምህርቲ ማዕረ ዕድላት የተባብዕ።
 - › እቲ ትምህርቲ ጾታዊ ማዕርነት የተባብዕ።
 - › እቲ ትምህርቲ ኣንጻር ኩሉ ዓይነት ተነጽሎታት ዝኣንፈተ እዩ።
 - › እቲ ትምህርቲ ንርድኢት ማሕበራዊ ፍትሒ፡ ዲሞክራሲን ዕቃብ ተፈጥራዊ ኣከባብን ዘተባብዕ እዩ።
 - › እቲ ትምህርቲ ሓድሕዳዊ ምክብባር አብ ሓባራዊ ናብራ ምስ ካልኣት ሰባት፡ ብፍላይ ድማ አብ ባህላዊ ሃይማኖታውን፡ መነባብሮን ደቂ ሰባት ይሃንጽ።
 - › እቲ ትምህርቲ ንዝተፈላለዩ ናይ ምህሮ ክማልኡ ዘለዎም ጠለባት ህጻናትን መናእሰያትን ዘዋደደ ኮይኑ ብብዙሕነት ዝተሃንጸ ኣካይዳ የሳልል።
 - › እቲ ትምህርቲ ብዙሕነት ሕብረተሰብ ንናይ ማሕበራዊ ሓድነት ተራ ዝጻወት እዩ። »
- እቲ ትምህርቲ ንቕሓት ዘሓይል ኮይኑ ክልተ ወይ ልዕሊኡ ሃብቲ ቋንቋ ኣማዕቢሉ ንተመሃሮ ክጠቅም ዝኽእል እዩ። ንብዝሒ ቋንቋ መዚኡ ድማ ከም ናይ ሕብረተሰብ ጽባቕን ብኣውንታን ይጥምት።
- እቲ ትምህርቲ ንህጻናትን መናእሰያትን አብ ኣተሓሕዛ ናይ መንነት ጉዳይ ዝድግፍ ኮይኑ፡ ካብ ዝተፈላለዩ ቦታታት ዝመጹ፡ ባህልታት፡ ያታታትን ታሪኽን ዘጠቓልል እዩ። አብዚ ድማ ውልቃውያን ተመክሮታት ከምኡ ድማ ኣፍልጦ ብዛዕባ መበቆል ሃገራት ከምኡ ድማ ብዛዕባ ስዊዘርላንድ ዘሎ ኣፍልጦታት ይመሃሩ፡ ይዓመቑን ይንጸባረቑን። አብዚ ድማ ክብርታት ደቂሰባትን ስነ ልቦናን፡ ታሪኽ ወይ ሃይማኖት ይርከብዎም። ምስባኸ እምነታዊ ትምህርትን ፖለቲካዊ (ውድባዊ) ስነሓሳባትን ግና ብንጹር ኣብቲ ትምህርቲ ውጉድ እዩ።
- እቲ ትምህርቲ ንተመሃሮ አብ ናይ ግጭት ምብዳህ ብቕዓቶም፡ ብቕዓት ምዝናቕ ባህልን ናይ ምፍራድ ብቕዓቶምን የጠንክር። ንክፉት፡ ንካልኣት ዘይንጽልን ክብሪ አብ ልዕሊ ካልኣት ሰባት ናይ ምጥራይ ዓቕሚ ክረኽቡ የተባብዕ።

- እቲ ትምህርቲ ንምውህሃድ ምስ ሕብረተሰብ ንናይ ስደት ድሕረገጽ ዘለዎም ህጻናትን መናእሰያትን ኣብ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ድጋፍ ይህብ።
- እቲ ትምህርቲ ኣብ ስዊዘርላንድ ኮነ ኣብ መገቆል ሃገሮም፡ ተመሃሮ ምልኪ ቋንቋታቶምን ሃብቲ ባህሎምን ኣብ መጻኢ ትምህርቶምን ሞዮኦምን ኣብ መዓላ ከውዕልዎ ባይታ ይፈጥር።
- እቲ ትምህርቲ ንተመሃሮ ሓደ ቋንቋ ንዝዘረቡ ተቐማጦ ስዊዘርላንድ ንዝኾኑ ምስ ደቂ መገቆል ሃገሮም ርክባት ኣብ ምፍጣር ይሕግዝ።
- እቲ ትምህርቲ ንተመሃሮ በብዕድሚኦም መዲያ ኮነ ስነጽሑፍ መገቆል ሃገሮም ክጥቀሙ ይሕግዝ።
- እቲ ትምህርቲ ካብ ተመክሮን ድሌታትን ህጻናትን መናእሰያትን ተበጊሑ ሓደስቲ ድሌታት ኣብ ምፍጣር ይሕግዝ። ካብዚ ተበጊሑ ድማ ዕድላት ቀጥታዊ ርክባት ምስ ናይ መምሃሪ መሳላጥያ ብምስልሳል ትምህርቶም ምስ ብናይ ቋንቋኦም መገዲ ናይ ኤሌክትሮኒክ መዲያ ኣብ ቤት ትምህርቲ ከም ዘዘውትሩ ይገብር (መርበብ ኢንተርኔት ናይ ማሕበራዊ መዲያታት መገቆል ሃገሮምን ካልኣትን)። ናይ ትምህርቲ ደረጃታትን ዕዮታትን ብናይ ነፍስወከፍ ተመሃራይ ብቕዓት ዝተቐየደ እዩ።
- እቲ ትምህርቲ ብናይ ጸወታ ረጃሒታትን ናይ ቃላት ርክባትን ኣቢሉ ባይታ የጣጥህ። ኣብ መዋእለ-ህጻናት ድማ እዚ መስርሕ ብመሰረቱ ብጸወታ መልክዕ ጥራይ እዩ።
- እቲ ትምህርቲ ንዘለው ተሽእሎታት ተጠቐሙ፡ ተመሃሮ ብፍሉይ ዓቕን ኣብ ዝተፈላለዩ ቋንቋታትን መነገብኦም ሂወትን ከም ዝዋስኡ ይገብር። ስለዚ ድማ ብቐጻሊ ውልቃዊ ተመክሮታት ናይ ተመሃሮ እንዳ ተጠቐመ ምስ ትምህርቲ እንዳ ኣዛነቐ ከም ዝወሃሃድ ይገብር። ምንጽጻር ናይ መገቆል ቋንቋ ምስ ቋንቋ ጀርመን ከምኡ ድማ ምንጽጻር ላህጃ/ታት ከምኡ'ውን ዕላዊ ቋንቋ ኣብ ጀርመን ወይ ዕላዊ ኣማራጺታት ናይ መገቆል ቋንቋታት የዕሚቑ ኣብ ትምህርቲ ብቕዓት ናይቲ ቋንቋ ከም ዝህብተም ይገብር። ብምንጽጻር ዝተፈላለዩ መነገብኦም ሂወት ድማ ናይ ሓባር ሮቛሕን ፍልልያትን ካልኣት ኣገደስቲ መሰረታትን ኣብ ምዑማቕ ይነጥፍ።

ኣቃውማን ቅርጽን

መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ HSK ብናይ 21 ስርዓተ-ትምህርቲ ዝተቐየደን ቅርጽታቱን ትርጉሙን ካብኡ ዝመንጭወ ከም ምዃኑ መጠን፡ ብሕጽር ዝበለ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 እንታይ ምዃኑ ምብራህ ኣገዳስነት ኣለዎ። ሰፊሕ መግለጺ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 ድማ ኣብ ምዕራፋት “ጠመተ”ን “መሰረት”ን ክርከብ ይከኣል።

ስርዓተ-ትምህርቲ 21፡ ዓንኬላቱን ቅርጽታቱን

ስርዓተ-ትምህርቲ 21 ኣብ ናይ ስዊዘርላንድ ግዴታውያን ዓሰርተ ሓደ ናይ ትምህርቲ ዓመታት ኣብ ሰለስተ ዓንኬላት ይኸፋፍል። እቲ ቀዳማይ ዓንኬል ንክልተ ዓመት ዝኸይድ ናይ መዋእል ህጻናትን እተን ክልተ ቀዳሞት መባእታ ትምህርቲ (ክሳብ መወዳእታ 2ይ ክፍሊ) ክኸውን እንከሎ፡ እቲ ካልኣይ ዓንኬል ድማ ኣርባዕተ ዓመት መባእታ ትምህርቲ (ካብ 3ይ ክሳብ 6ይ ክፍሊ) ዝሓዘለ ኮይኑ እቲ ሳልሳይ ዓንኬል ድማ ሰለስተ ዓመት ካልኣይ ደረጃ (ካብ 7ይ ክሳብ 9ይ ክፍሊ) ምዃኑ እዩ።

ስርዓተ-ትምህርቲ 21 ኣብ ሽዱሽተ ዓውደ-ትምህርቲ ዝተኸፈለ እዩ። ንሳቶም ድማ ቋንቋ፡ ቁጽሪ፡ ተፈጥሮ፡ ውድ-ሰብን ሕብረተሰብን (NMG)፡ ኢደ-ጥበብ፡ ሙዚቃ፡ ምንቅስቃስን ስፖርትን፡ እዮም። ነፍስወከፍ ዓውደ-ትምህርቲ ድማ ኣብ እዋን ህዝባዊ ትምህርቲ ተመሃሮ ክመርጽዎ ዝኸእሉ ገቕዓተን ተገሊጹ ይርከብ። ብተወሳኺ ድማ ክንዮ እቲ ካርኪለም ዝኸደ ዓውደ-ትምህርቲ ናይ ሜዲያን ስነፍልጠት ኮምፕዩተርን ከምኡ ድማ መእነፈቲ ሞያ ይርከብዎም። ኣብ ዓውደ ትምህርቲ ከምኡ ድማ ኣብ ናይ ፍሉይ ዓውዲ ስርዓተ-ትምህርቲ ክንዮ ስሩዕ ትምህርቲ ዝኸደ ብቕዓት (ከም ሰብኣዊ፡ ማሕበራዊን ኣገባባዊ) ከምኡ ድማ ክንዮ ስሩዕ ትምህርቲ ዝኸደ ኣርእሶትታት ኣብ ትሕቲ መምርሒ ሓሳባት ቀጻልነት ዘለዎ ምዕባሌ (BNE) ይትግበሩ።

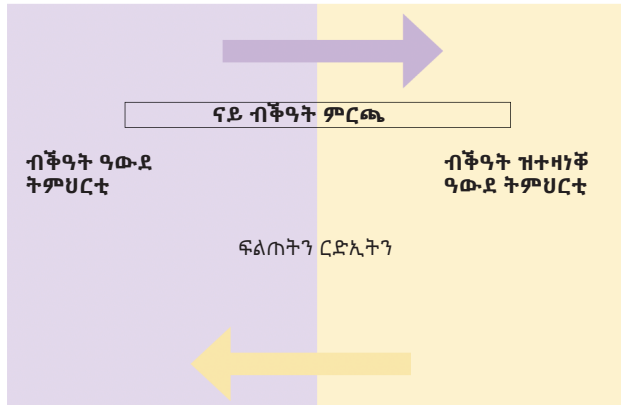
ስርዓተ-ትምህርት 21: ዕብዩት ብቕዓት

ነፍስወከፍ ዓውደ-ትምህርት ካሪከልም 21 ብመሰረት *ጽፍሒ ብቕዓት* ዝተኸፋፈሉ እዮም። ንኣብነት ቋንቋታት ጀመን፡ እንግሊዝኛ፡ ጥልያን ከምኡ ድማ ፈረንሳኛ ነፍስወከፍን ኣብ ምስማዕ፡ ምዝራብ፡ ምጽሓፍ፡ ቋንቋ ዘተኮሩ ኮይኖም፡ ኣቶኩሮ ስነጽሑፍ (ዓውደ ቋንቋ ጀርመን) ክኸውን እንከሎ ኣተኩሮ ኣብ ባህሊ (ዓውደ ቋንቋ እንግሊዝ፡ ጥልያን፡ ፈረንሳኛ) እዮም። ኣብ ነፍስወከፍ *ጽፍሒ ብቕዓት* ዝተፈላለዩ *ብቕዓታት* ተዋዲዶም ኣተገባብርኦም ተሰኒዱ ንረኽቡ። ነፍስወከፍ ብቕዓት በቲ ትጽቢት ዝግበረሉ ኣሰራርሓ ናይ ፍልጠትን ክእለትን ናይ ነፍስወከፍ ዓንኬል ኣብ ዝተፈላለዩ ደረጃታት ይትመን። እዞም ናይ *ብቕዓት ደረጃታት* ድማ ብቕዓታት ከጸሊ ኣብ ዝተወሰነ ናይ ግዜ እዋን ክትግበሩ ዝሕብሩ ኣንፈታት እዮም።

መምርሒ ስርዓተ-ትምህርት HSK፡ ኣቃውማን ዕብዩት ብቕዓትን

እዚ ምክፍፋል ነቶም ዝውሰዱ ናይ ብቕዓት ኣብ ነፍስወከፍ ዓንኬላት ከምኡ ድማ ናይ ብቕዓት ደረጃታት ኣብዚ መምርሒ ስርዓተ-ትምህርት ዘይሰፈሩ እዮም። እዚ ዕዮ ናይ ነፍስወከፍ ናይ HSK-ኣዳለውቲ ዝምልከት ስለዝኾነ፡ ነፍስወከፍ ዓይነታት ብቕዓትን እቶም ትሕዝትኦምን ባዕላቶም ብምስናድ ኣብ ናይ HSK-መምሃራን ድማ ተግባራዊ ንምኒን ኣብ ትምህርት ንጥፈታቶም የካይዱ።

3 ርድኢት ምህሮን ትምህርትን

ስእሊ 1: ናይ ብቕዓት ምርጫ (ኣነጻጽር: ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplan 21]: ምዕራፍ «Lern- und Unterrichtsverständnis»).

ንብቕዓት ዝኣንፈተ ትምህርቲ

ትምህርቲ ብናይ መበቐል ሃገር ቋንቋን ባህልን ብስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplan 21] ዝተኸተለ ብቕዓትን ምርጫ ብቕዓትን እዩ። ኣብዚ ድማ ኣቶክሮ ተገይሮሉ ዝስርሓሉ ነገር፡ ኣየኖት ፍልጠት ከምኡ ድማ ኣየኖት ብቕዓትን ክእለትን ተመሃሮ ኣብተን ዓውድን ናይ ብቕዓት ጽፍሕታትን ከም ምርጫ ክውሰዱ ይኽእሉ እዩ። እቶም ብቕዓታት ዝተፈለለዩ ትሕዝቶታትን ናይ መስርሕ ረጃቢታትን ዘጠቓልሉ እዮም። ንሳቶም ድማ፡ ክእለት፡ ጥበብን ፍልጠትን ከምኡ ድማ ድልውነት፡ መርገጺ ንባህርያትን እዮም። እተን ናይ መወዳእታ ጎኒ ጎኒ ንባህሊ ዝኣንፈቱ ረጃቢታት ብዝያዳ ብነብሶ ሓላፍነት ትምህርቲ ምክትታል፡ ምትሕብባር፡ ምትብባዕን ናይ መንፍዓት ቅሩብነትን ዝጸልው ጠመተታት ዘጠቓልሉ ይርከብዎም።

እቶም ምርጫታት ናይ ብቕዓት ብዓውደ ትምህርቲ ኮነ ብዝተዛነቐ ዓውደ ትምህርቲ ዝኸዱ መደባት ዝተዋደዱ እዮም። ናይ ዓውደ ትምህርቲ ብቕዓት ብዝያዳ ነቲ ዓውዲ ዝገልጹ ፍልጠትን ምስኡ ዝተኣሳሰሩ ብቕዓትን ጥበብን ኣብ ምጥራይ ከብርሁ እንክለው፡ እቶም ክንዮ ስሩዕ ዓውደ ትምህርቲ ዝኾኑ ብቕዓታት ድማ ንመለእ ትምህርቲ ኣገዳሲ ተራ ክጻውቱ ዝኽእሉ ነፍስወከፍ ፍልጠትን ክእለትን ዘነጽሩ እዮም። ምስዚ ዝተሓሓዙ ናይ ወድሰብ፡ ማሕበራውን ኣገባባውን ብቕዓት ክጥቀሱ ይኽእሉ።

ናይ ብቕዓት ዝኣንፈተ ትምህርቲ ትሕዝቶኡ ኣመራጽኡን ስለምንታይ ብኸመይን ንዝብሉ ዕላማ፡ ተመሃሮ ነቲ ምርጫ ብቕዓት ትምህርቲ ባዕሎም ክውስኑ ዝእምቡ እዩ። ብመሰረት ናይ HSK-መምህራ ስርዓተ-ትምህርቲ ከምኡ ድማ ናይ መምሃሪ ኣገባባት ሓይ HSK-መምህራ፡ ኣየኖት ናይ ብቕዓት ሸቶ ብመሰረት ናይ ዓውደ-ትምህርቲ ትሕዝቶን ኣርእስታትን ክትግበሩ ዝኽእሉ ክውጥን ይኽእል። ብኸምዚ መሰረት ናይ ትምህርቲ ሓፈሻዊ ኣካይዳን ናይ ኣስተምህሮ ምዝናቕን ተገይሩ ተመሃሮ በብዓቕሞም ክበጽሑ ዝኽእሉ ብቕዓት ክመርዱ ይኽእሉ። ኣብዚ ድማ እቶም ክማእሉ ዘለዎም ጠለባት ናይ ተመሃሮ ጉጅለ ዓቢ ጠመተ ይገብረሎም።

ገምጋም ኣንፈታዊ ብቕዓት

ንናይ ኣንፈታዊ ብቕዓት ትምህርቲ ዝምልከት ናይ ርእይቶ ገምጋም ባህሊ ተጠርዮ ንናይ ብቕዓት ዕላማታት ክወቅዕ ካብቲ ክግበር ዘለዎ ነገር እዩ። ሃናዚ ርእይቶ ገምጋም ቀንዲ መለለይ ናይ ትምህርቲ ብሉጽነት መርኣያ ከምኡ ድማ ንትምህርትን ናይ ብቕዓት ምዕባለን ድጋፍ ዝህብ መስርሕ እዩ። እቶም ተመሃሮ ብሃናዚ (መስርሕ ዘማልእ፡ ኣብ ዝስዕብ ተኸእሎ ክመሓየሽ ዝኽእል ናይ ድጋፍ ዝኣንፈተ ሓበሬታ) ብብቕዓት መዛኒ (ዘዛመ መስርሕ፡ ሚዛናዊ) ከምኡ ድማ ገምጋሚ (ንመጻኢ ዝዓለመ፡ ኣብ ዝቕጽል ናይ ትምህርቲ እዋን ወይ ደረጃ ክፍሊ ዘድሊ ቅጥዒ ተማሊኡ ኣሎ ዝፍትሽ) ኣንፈቶም ክግምገም ይከኣል።

ካብ 2ይ ክፍሊ ጀመሩ ተመሃሮ ንመንፍዓቶምን ምዕባሌታቶምን ኣብ ናይ HSK-ትምህርቲ ናይ ፈተናታት ነጥቢ ይወሃቡ። እቶም ናይ HSK- መምሃራን ድማ ብናይ HSK-ኮርስ ቅቡል ብዝኾነ ነጥቢ ኣብ መወዳእታ ሰሚስተር ንነፍስወከፍ ህጻን ናይ ምስክር ፎርም ይህቡ። እቶም ናይ ዙሪክ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ መምሃራኖም ድማ ኣብ መወዳእታ ኣብ ባጀለኦም እቲ ነጥቢ ከም ዝሰፍር ይገብሩ። ኣብ መዋእለ-ህጻናትን ቀዳማይ ክፍልን ግና ህጻናት ነጥቢ ኣይወሃቡን እዮም። እቶም ናይ HSK-መምሃራን ግና ንወለዶም ኣብ እዋን ዝርርብ ብዛዕባ ምዕባለ እቲ ህጻን ክሕብርዎም ይከኣል።

ዝተዛነቐ ብቕዓት

እቶም ነጥብታት ዝሕብርዎ ነገር፡ ኣበዩናይ ዓቕን ሓይ ተመሃራይ ወይ ሓንቲ ተመሃሪት ናይ HSK-ትምህርትርከብ ወይ ድማ ክሳብ ክንደይ እቲ ዝድለ ጸዕርታት ኣካይዱ/ዳ ንምምዛን ከምኡ ድማ ክሳብ ክንደይ ምዕባሌታት ኣርእይ/ዮ ንምግምጋም ዝዓለመ እዩ። ብወለንታ ከኣ ናይ HSK- መምህር ሓይ ጸብጻብ ናይ ነፍስወከፍ ጽፍሕታት ብቕዓት ክስንድ ይኸእል። ኣብ ዓንኬላት 1ን 2ን እዚኦም እዮም፡ ምስማዕ፡ ምንባብ፡ ምዝራብ፡ ምጽሓፍ፡ ቋንቋ/ታት ዘድሃበ፡ ስነጽሑፍ ዘድሃበ ከምኡ ድማ ተፈጥሮን ተክኒክን (NT) / ቁጠባ፡ ዕዮ፡ ዘቤታዊ ጉዳይ (WAH) / ክፍልታት፡ ግዜ፡ ሕብረተሰብ (RZG) / ሃይማኖት፡ ባህሊ፡ ስነልቦና (RKE) እዮም።

እቶም መምህረ ነጥብታት ብመሰረት ዕላማታት ስርዓተ-ትምህርቲ ዝተቐየሩ ኮይኖም፡ በቶም ኣዳለውቲ ትምህርቲ ዝተዋደዱ ወይ ድማ ብ ምኒስትሪ ትምህርቲ ናይ መ/ቐል ሃገር ዝተዋህቡ ክኾኑ ይኸእሉ። ኩሎም ድማ መምህረ ብቕዓት ብመንጽር መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 ዝእንፍቱ እዮም። እቶም ነጥብታት ናይቲ ዓውደ-ትምህርቲ መንፍቓትን ብቕዓትን ዝገልጽ ደኣ'ምበር፡ ናይ ባህርያት፡ ስነስርዓት ወይ ኣብ ሰዓትካ ምርካብ ዝሕብር ኣይኮኩን። እቲ ናይ መንፍቓት መምህሩን መውሃቢ ነጥብን ሚዛን ድማ ልክዕ ከም ናይ ዙሪኽ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ዝጥቀሙሉ መዐቀኒ ገይሮም የስፍሩ።

እቶም ነጥብታት ብቕላላ መንፍቓት ሓይ ህጻን ወይ ሓይ መንእሰይ ኣብ ክፍሊ ዝመዝኑ እዮም። ካብ ፈተናታት ጥራይ ዝመንጨው ዘይኮኑ ድማ፡ እንኮላይ ካብ ናይ ዓውደ-ትምህርቲ ትዕዝብቲ ዝጠመተ (ንኣብነት ናይ ቃል ዘረባ፡ ትዕዝብቲ ናይ ምህሮ መስርሕ ወዘተ) እቲ ናይ HSK-መምህር ኣብ ክፍሊ ዝርዮ ገምጋም እዩ። ከም ውጽኢቱ ድማ እቲ ነጥቢ ውጽኢት ናይ ድምር ዝተፈላለዩ ፈተናታት ጥራይ ኣካውንን።

እቲ ናይ HSK-መምህር ብጠለብ ንናይ ውግዓዊ ትምህርቲ ነቶም ተመሃሮ ርትዓዊ ሚዛን ክህቡ እንከለው ምኽሪ ክህብ ይኸእል (ብፍላይ ድማ ኣብ እዋን መጻኢ መንገዲ ትምህርቲ ምውሳን)።

ዕዮ ገዛ

ዕዮ ገዛታት ንመስርሕ ትምህርቲ ሓገዝቲ ዝኾኑሉ ምኽንያት፡ ካብ ናይ ክፍሊ ትምህርቲ ወጻኢ ብትምህርታዊ መዳይ ተመሃሮ ክከታተሉ ዕድላይ ስለዝህብ እዩ። ህጻናትን መናእሰያትን ከም ግቡእ ኣብ እዋን ዕዮገዛ ምስራሕ ብዘይ ድጋፍ ናይ ወለዲ ክሰርሑዎ ይግባእ። ይኹን ደኣ'ምበር፡ ብናይ መበቐል ቋንቋ ብቕዓት ወለዲ ከም ክትዕ ወይ ናይ ጸወታ መገዲ ገይሮም ብዘዕባ እቲ ዕዮ ገዛ ክዝትዩ ጠቓሚ ክኸውን ይኸእል እዩ። ኣብ ልዕሊኡ ድማ ወለዲ ንናይ ህጻኖም ናይ ክፍሊ ትምህርቲ ብዕቱብ ክከታተሉ ትጽቢት ይግበረሎም እዩ። ንኣብነት ናይ ወለዲ ኣኼባታት ወይ ንናብ ቤት ትምህርቲ ምብጻሕ ተኸእሎታት ይተባብሩ እዮም። እቲ ናይ HSK-መምህር ዕዮ ገዛ ኣብ ዝህብሉ ብቕዓትን መንፍቓትን ናይቲ ተመሃራይ/ት ከምኡ ድማ ዕድመ ናይ ተመሃራዮም ኣብ ግምት ብምእታው እዮም ዝህቡ። በዚ መሰረት ድማ ተጽዕኖታት ካብ ምግባርን ይቐጠቡ ከምኡ ድማ ዘተባብሱ ብድሆታት እንዳሃቡ ከም ዝነጥፉ ይገብሩ።

ናይ ትምህርቲ መጻሕፍትን ናይ ቤት ትምህርቲ ናውትን

መምሃሪ ትሕዝቶን ናይ ክፍሊ ትምህርቲ ናውትን ካብ HSK-ኣዳለውቲ እዩ ዝምረጽን ዝዳለውን። ናይ ምጽናዕ ክእለትን ብቕዓት ዕላማን ኣብ ምድንፋዕ፡ ከምኡ ድማ ፍሉይ ኩነታትን (ክልተ ወይ ዝያዳ ምልኪ ቋንቋ ናይ ስደት ተመክሮ) ናይ ተመሃሮኦም ኣብ ግምት ብምእታው ይዳልው። ንመምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ ከማልኡ ድማ በቲ መምርሒታ እንዳ ተኸተሉ ድጋፍ ይህቡ። ጎኒ ጎኒ ንቡር ናይ ትምህርቲ ናውቲ (መጻሕፍቲ፡ ጥራዛት ወዘተ) ድማ ካልእ ከም ኤሌክትሮኒክ መዲያ (ኦንላይ ዝረኣ ፊልምታት፡ ናይ ቪድዮ ርክባት፡ ማሕበራዊ ሜዲያ ወዘተ) ከም ዝጥቀሙ ይገብሩ።

ምርጫ ናይ ኣገባብ

ንኣተገባብራ ናይ ክፍሊ ትምህርቲ ዝምልከት ናይ HSK-መምሃራን ብመንጽር መሰረት ኣተገባብራ ናይዚ መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ መደብ ተምርኪሶም ኣማራጺታት መስርሕ ይህልዎም። ነቶም ኣብ ዝተወሰኑ ናይ ክፍሊ ትምህርቲ ኩነታት ዘዋድዱ ናይ ብቕዓት ዕላማን ትሕዝቶን ከምኡ ድማ ንተምሃረኡም ብዝበለጸ ዝሰማምዑ መስርሕ ክመርጹ ይኽእሉ። ዝተፈላለዩ ኣገባብ ኣመሃህራ ከምእኒ ቀጥታዊ ናይ ኣተገባብራ መምርሒ፡ ዝተመሃዙ ሜላ ኣመሃህራ፡ ውጥን ዕድ፡ ትምህርቲ ብፕሮጀክት፡ ብመጻምዲ ምዕያይ ወዘተ ዘኣመሰሉ ከም ዝትግበሩ ይገባሩ።

እዚ ናይ ምርጫ ኣገባብ ብመሰረት ብዙሕነት ተመሃሮኡ ዝግበር ኣካይዳ እዩ። ካብ ዝተፈላለዩ ክፍልታት ቤት ትምህርቲ፡ ዝተፈላለዩ ናይ ዕድመ ደረጃ ዘለዎም፡ ዝተፈላለዩ ድሕረገይታ ሂወትን ዝተፈላለዩ ደረጃ ቋንቋ ኣብ ቀዳማይ ኮነ ካልኣይ ቋንቋ ዝውንኑ ኣብ ግምት ተኣትዩ ዝግበር መስርሕ እዩ።

ትምህርቲ ብዘይሻራውነት

ናይ HSK-ትምህርቲ ካብ ፖለቲካ ኮነ እምነት ነጻን ዘይሻራውን እዩ። ኣብ ብዙሕነት ስነሓሳብ ዝኣምን ኮይኑ ፖለቲካዊ ዝኾነ ዓይነት ፖለቲካዊ ኮነ ሃገራዊ ጥሙሕ ዘይብሉ ትምህርቲ እዩ።

እቲ ትምህርቲ ናይ ዝተፈላለዩ ምልክታት ታሪኻውያን ኩነት ዝፈታትሽ እዩ (ኣነጻጽር፡ ምዕራፍ - ትምህርታዊ ሓበሬታ ብዛዕባ ቦታ፡ እዋንን ሕብረተሰብን «Didaktische Hinweise zu Räume, Zeiten, Gesellschaften» ኣብ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplan 21])፡ ታሪኻዊ ሓቅነት ምልስ ኢልካ ክምርመር ዝከኣል ነገር እዩ። ኣተረጓጎማ ናይ ሓቅነት ግና ካብ ጠመተኻ፡ ዘለኻዮ ቦታን ረብሓታትን ዝተምርኮሰ እዩ።

እቲ ኣብ HSK-ዝግበር ናይ ሃይማኖት መጽናዕቲ ዕላምኡ ንኣፍልጦ ብዛዕባ እቲ ሃይማኖት ደኣ'ምበር ንሓደ እምነት ከእምን ወይ ሃይማኖታዊ ስብከት ክገብር ዝዓለመ ኣይኮነን። እቲ ትምህርቲ ጽልዋ ኣልቦ፡ ክፉት ኣተሓሳስባ ዘደንፍዕ ኮይኑ ብዘይ ተነጽሎ ብዛዕባ ሃይማኖትን ስነሓሳብን የሀብትም (ኣነጻጽር፡ ምዕራፍ ትምህርቲ ስነልቦና፡ ሃይማኖት፡ ሓባራውነት ኣብ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 «Didaktische Hinweise zu Ethik, Religionen, Gemeinschaft» im Lehrplan 21)።

ዘይሻራውነት እቲ ትምህርቲ ዘሰላሰሎ ነገራት እምበኣር፡ ንኣብነት ሃገራዊ መዝቡር ሓንቲ ሃገር ኣብ ዝላለይሉ እዋን፡ ትሕዝትኡ ተማሂሮም ታሪኻዊ ኣመጻጽእኡ ይላለዩ። ዘይሻራውነት እቲ ትምህርቲ ዝጠሓስ ግና፡ ሃገራዊ መዝሙር ዝኾነት ሃገር ቅድሚ ምጽማር ትምህርቲ ሓቢርካ ምስ ዝዝመር፡ ናይ ሓንቲ ሃገር መንነት ንክልበስን ሃገራዊ ኩርዓት ብፍላጥ ምስ ዝህነጽ ክኸውን ይኽእል።

4 ዓውደ ትምህርቲ “ቋንቋ”

ትርጉምን ዕለማን ዓውደ-ትምህርቲ

ዝውቱር ኣማራጺታትን ናይ ቋንቋ ምንጽብራቕን

ናይ HSK-ትምህርቲ ብዝተኻሊሉ መጠን እቲ ዝውቱር ኣማራጺታት ናይቲ ዝማሃርሉ ቋንቋ ዘማእከለ እዩ። እዚ ኣብ ዘይከኣለሉ ሸነሽ ድማ ንውሕስነት ርድኢት ተባሂሉ *ላህጃታት* ኣማራጺታት ከምኡ ድማ/ወይ ቋንቋ ጀርመን ክምረጽ ይከኣል። እቲ ትምህርቲ ካብ ኣፍልጦ ናይ መበቐል ቋንቋ ተመሃርኡ ዝመርኮስ ኮይኑ በብውልቂ ተመሃርኡ ኣዘዩ ዝተፈላለዩ ዋላውን ዓይነታት *ላህጃታት* ዝሓዘለ ክኸውን ይኽእል።

ካብ ናይ ክልታት ኣጠቓቕማ ቋንቋ ወጻኢ ግና፡ ጽሕፈት ከምኡ ድማ ኣቋውማ ታርኺ ጽሕፈት ናይ መበቐል ሃገራት ዝምልከት ግና ካብቲ ዝውቱር ኣማራጺታት ናይቲ ቋንቋ ዝኸለ ኣይኮነን። እዞም ዕለማታት ንኣተገባብራ ስርዓተ-ቋንቋ፡ ኣጸሓፊኡ ከምኡ ድማ በብዕድመ ተመሃራይ ዝግበሩ ዓይነት ምንጽብራቕ ቋንቋን ዘነጻጽሩ እዮም። ተመሃሮ ድማ ብዘተባብሩ መንገድታት ዝተፈላለዩ ባእታታት ናይ መበቐል ቋንቋ ከም ዝሓስቡ ይግበር (ንኣብነት *ላህጃታትን* ፍልልያቱን፡ ምዕባለ ቋንቋ፡ ናይ እንግሊዝኛን ካልኣት ባዕዳውያን ቃላት፡ ኣቃውማን ፍልልያቶምን ከምኡ ድማ ምስ ናይ ጀርመን ቋንቋን ካልኣት ኣብ ቤት ትምህርቲ ዝወሃቡ ቋንቋታትን ምስስልነቶምን)።

እቲ ዕዮታት ናይ ትሕዝቶ ቃላት (እንኮላይ ምቅይያራትን ኣተገባብራን ናይ ምሉእ ሓሳባት ኣብነታት ወዘተ) ኣብ ዝተፈላለዩ ኩነታት ከምኡ ድማ ንዝተፈላለዩ ኣርእስቲታት ብብቐዕ ዓቕሚ ክገልጹ ኣኽእሎ ዝህብ ኣገባብ ትምህርቲ እዩ።

ተመሃሮ ብዝተኻሊሉ መጠን ዝበዝሑ እዋንን ብቐጥታን እቲ ዝዘረብን ዝተጻሕፈን ቋንቋ ክጥቀሙ ይምከሩ። እቶም HSK-መምሃራን እምበኣር ካብ ርእይቶ እዋናውያን ኩነታት እዮም ዝተገቡሩ። ተገዳስነት ተመሃርኡም ብመገዲ ዝውቱር ኣማራጺታት ናይ መበቐል ሃገር ብጥባቂ ኣካይዳ ምስ ዝተመረጹ ናይ ስነጽሑፍ ንባባት ከምኡ ድማ ብእመኑን፡ ኣተባባዒ ኣጸሓፊኡ ልሙድን ኣብ ሓይስቲ መድያን ዝርከቡ እንዳ ኣዘውተሩ የሰላስሉ።

ብዙሕነት

እቲ ትምህርቲ ኣብ ግምት ዘእተዎ ነገር እንተሎ፡ ናይ መበቐል ሃገር ቋንቋቂ ብቐዓት ናይ HSK-ተመሃሮ ሰፊሕን ዝተፈላለዩ ምዃኑ እዩ። እዚ ንኣብነት፡ ናይ ቃል ብቐዓት፡ ኣተሓሕዝ ዝርዝር ቃላት፡ ምልኪ ዝውቱር ኣማራጺ ናይ መበቐል ሃገር ቋንቋ፡ ናይ ንባብን ጽሕፈትን ተመክሮ፡ ስርዓተ ኣገባብ ቋንቋ ከምኡ ድማ ናይ ጽሕፈት ብቐዓት እዮም። ነዞም ብዙሕነታት ብግቡእ ክማእከሉ መታን ድማ ብዝተፈላለዩ ኣገባብን ብውልቃዊ ኣተክሮ ከከም ተኸእሎታት ኣብ ትምህርቲ ከም ዝሰላሰሉ ይግበር።

ምንጽጻር ቋንቋ

ህጻናትን መናእሰያትን ናይ ቋንቋ ርድኢቶምን ናይ ቋንቋ ኣፍልጦኦምን (*ቋንቋዊ ኣፍልጦ*) ዘህብትሙሉ መገዲ ነቶም ናይ ቋንቋ ጠለባት ናይ መበቐል ቋንቋ ምስ ቋንቋ ጀርመን ከምኡ ድማ ምናልባሽ ምስ ኣብ ቤት ትምህርቲ ዝመሃርዎም ባዕዳውያን ቋንቋታት እንዳ ኣነጻጸሩ እዮም። ርድኢት ተመሳስልነትን ፍልልያትን ኣብ መንጎ ናይ መበቐል ሃገር ቋንቋን ጀርመንን ወይ ድማ ኣብ ቤት ትምህርቲ ዝመሃርዎም ባዕዳውያን ቋንቋታትን ሓጋዚ ዝገብሮ፡ ኣንፈትን ውሕስነትን ምልኪ ንምውናን እዩ። ብዝያዳ ኣድማዒ ዝገብሩ ኣብዚ ዓውዲ ድማ ከም ናይ ምንጽጻር ፕሮጀክታት ምስ ሓባራዊ ዕዮ ናይቲ ዝውቱር ትምህርቲ ዝማሃርዎ ክትግበር ምስ ዝኽእል ድማ እዩ።

ዝተዛነቐ ዓውደ-ትምህርትን ኣብ ሓይ ዓውደ ትምህርቲ ዘተኮረን ናይ ቋንቋ ብቐዓታት

ተመሃሮ ናይ መበቐል ቋንቋ ዘዕብይሉ ብመሰረታውያን ናይ ዝርርብ ርክባት ኣብ ዕለታዊ መነባብሮ ዝፈልጡዎ ጥራይ ዘይኮነ፡ ብዝተዛነቐ ዓውደ ትምህርቲ ከምኡ ድማ ኣብ ሓይ ዓውደ ትምህርቲ ዘተኮረ ናይ ቋንቋ ብቐዓት ንዝተፈላለዩ ዓይነታት ጽሑፋት ከምኡ ድማ ንንቕሓት ትምህርቲ ኣብ ቤት ትምህርቲ ወሳኒ ተራ ዘለዎም እዮም። እቶም ዝተዛነቐ ዓውደ ትምህርቲ ናይ ቋንቋ ብቐዓት ዝተሓለለኹ መስርሕ ጉዳይ ረቀቕቲ ርድኢታትን ንኸርድኦምን ከቐሙን፡ ርዱእ ናይ ሓባር ረቕሒ ንምልላይ ወይ ድማ ናይ ባዕሎም ጽሑፋት ኣብ ምድላው ዕድላት ዝህቡ እዮም። እቶም ኣብ ሓይ ዓውደ ትምህርቲ ዝተኮሩ ብቐዓታት ድማ ናይ ሞያ ቃላት፡ ፍረን ኣቃውማን ናይ ሓይ ዓውደ ትምህርቲ ምምላሽ እዩ ዝዓበዩ ትርጉሞም።

ጽሕፈት

አብ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ኩሎም ህጻናትን መናጸሶቻትን ብጀርመንን ብናይ ላቲን ጽሕፈትን እዮም ፊደል ዝመሃሩ። አብ ናይ HSK-ትምህርቲ ግና እቶም ተመሃሮ ከከም መበቆል ቋንቋታት ጽሕፈት ይመሃሩ። እንተደኣ ካልእ ጽሕፈት ኮይኑ ድማ እቲ ትምህርቲ ብዘይ ምውሳከን በበይኑን ጌርካ ክልቲኡ ጽሕፈት ከም ዝመሃረዎ ይግባር። አብ HSK-ትምህርቲ ናይ ላቲን፡ ግሪክ ወይ ክሪል ጽሕፈት ምስ ዝመሃሩ፡ መታን ምድንጋራት ከየጋጥሙ፡ እቲ ናይ HSK-መምህር ናይ ጀርመን ፊደላት ብናይ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ክወከስ ኣለዎ። እቲ ፍልልያት ምስ ናይ ቋንቋ ጀርመን ዘሎ ፍልልያት ክፈልጥዎን ክርድእዎን ስለዘለዎም፡ እቲ ኣስተምህሮ ብሓንሳብ ክልቲኡ ቋንቋ ምስ ዝኸውን ድማ (ድርብ ቋንቋዊ ትምህርቲ ፊደላት)፡ አብ ስሩዕ ትምህርቲ ናይቲ ተመሃራይ ዘሎ መስርሕ ብምውከስ ክዛነቕ ይከኣል። ከከም ኣድላይነቱ/ውን ምስ መምሃራን ስሩዕ ትምህርቲ ርክባት ክፍጠሩ ይከኣል።

ኣስተምህሮ ናይ ቋንቋታት ምልኪ

አብ ናይ HSK- ትምህርቲ ከምኡ ድማ አብ ናይ ቋንቋ ትምህርቲ ናይ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ውርጹጽ ናይ ክልተ ወይ ዝያዳ ቋንቋ ክእለት ኣይኮነን ዝድለ፡ እንታይ ደኣ ፍልጠት ናይ ብቑዕ ቋንቋታት ክእለት እዩ። አብ ናይ ምምህርና ሓበሬታ ናይ ቋንቋ ምዕራፍ፡ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplan 21] ትርጉም ናይ ብቑዕ ናይ ቋንቋታት ክእለት ከም ዝገልጽ፡ ብዝተፈላለየ መገዲ ዳይናሚክ ብዝኾነ ክእለት ምስ ዝተፈላለዩ ኣዝዮም ዝሰጎሙ ብቑዓታት አብ ዝተፈላለየ ጽፍሕታት ናይ ብቑዓት ከምኡ ድማ ቋንቋታት ዘማዕበለ ኮይኑ፡ አብ ዝተፈላለዩ ኩነታት ብሓይ ቋንቋ ብዓወት መኪትካ ምኽኣል ማለት እዩ። ተመሃሮ ቋንቋ አብ ዝመሃረሉ እዋን፡ ነቲ ዝተመሃረዎ ተጠቐሞም ብዝተፈላለየ ናይ ቋንቋ ጥበብ ብዝግባእ ከዕብይዎ ይኽእሉ።

ብዙሕነት ቋንቋ ዘኣንግድ መሳላጥያታት ብክልተ ወይ ዝያዳ ቋንቋታት ዝተዳለወ ኮይኑ አብ ዝተፈላለዩ ኩነታት (ንኣብነት አብ ቤት ትምህርቲ፡ ነጻ ግዜ፡ ምስ ስድራቤት) ብዝተፈላለየ መዳይ ዝዝውተር ከምኡ ድማ ከከም መዘርብቲ ሰብ ወይ ትሕዝቶ ክጥቀም ዝከኣል እዩ። መብዝሕትኡ እዋን ሓይ ቋንቋ ካብቶም ካልኣት ዝመልከዎ ቋንቋ ዓብላሊ ስለዝኾነ፡ በቶም ዝተመሃሮ ብዝያዳ ዝምለኽ፡ ዝበዝሕ እዋን ዝጥቀሙሉ ወይ ብዝያዳ ዝመርጹሉ ዓብላሊ ቋንቋ ኣሎ። ይኹን ደኣ'ምበር እቲ ዕብላሊ ምስ ግዜ ክጎድል ይኽእል እዩ። አብ ዝበዝሕ እዋን፡ ናይ መበቆል ቋንቋ ወይ አብ ስድራቤት ዝዝውተር ቋንቋ፡ ህጻናት ክሳብ ትምህርቲ ዝጅምሩ ዓብላሊ ቋንቋ ገይሮም ይጥቀሙሉ እዮም። አብ እዋን ትምህርቲ ግና ቋንቋ ጀርመን በብቅሩብ ዝያዳ ትርጉም ንተመሃሮ እንዳሃበ ዓብላሊ ቋንቋ ክኸውን ይረኣ እዩ። ከም ልሙድ ድማ ብዙሕነት ቋንቋ ዘዘውትሩ ሰባት ቋንቋታምን ናይ ቋንቋ ዓውዶምን ብንጹር ፈላልዮም ኣይሕዝዎን እዮም። እንታይ ደኣ፡ ናይ ኩሉ ቋንቋ መሳላጥያታቶም ተጠቐሞም ብስትራተጂን ተዓጻጻፍነትን አብ መዓላ የውዕልዎ።

ምትሕውዋስ ቋንቋ «Sprachmischungen» አብ ሞንጎ መበቆል ቋንቋን ናይ ስዊዘርላንድ ቋንቋ ጀርመንን ከም ወትሩ ክንዕዘብ ንኽእል፡ ፍጹም ክውገድን ክኸውን ዘይብሉን ጉዳይ ኣይኮነን። ንኩነታት ናይ ንቕሓት ዘጋህዱ ኮይኖም አብ ሞንጎ ክልተ ቋንቋታት ብዝተፈላለዩ ጠመተ (ንኣበንት ድጋፍ ንመረዳእታ፡ ሃጻፋን ምምላእ፡ ከም ምጽዋይ ንጥፈታት) ኣርባሕቲ ክኾኑ ይኽእሉ እዮም (ኣነጻጽር፡ መለፍ ኣትሓሕዝ ላህጃን ልሙድ ቋንቋን «Umgang mit Dialekt und Standardsprache» በብእዋኑ ዝተዳለው መሳርሒ ንናይ መበቆል ቋንቋ ትምህርቲ ዘለው፡ ማእከል Zentrum IPE, Pädagogische Hochschule Zürich)።

ናይ ብቑዓት ጽላት

መእተዊ ብዛዕባ ጽላታት ብቑዓት

እዞም ዝስዕቡ ጽላታት ብቑዓት ካብ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplan 21] ዝተወሰዱ እዮም። እቲ ኣሰራርሒ ንናይ ብቑዓት ትምህርቲ ብናይ መበቆል ቋንቋ ምዃኖም እዮም።

ትርጉም ናይ ሓይ ብቑዓት ከምኡ ድማ ንዕኡ ዝምልከቱ ትሕቶታት (ምክፍፋል ብዓንኬላትን ናይ ብቑዓት ደረጃታትን) ዝምልከት ድማ ዕዮ ናይ ነፍስወከፍ HSK-ኣዳለውቲ ይኸውን።

ምስማዕ

- እቶም ተመሃሮ ናይ ዝስማዕ ትሕቶታት ኣገደስቲ ሓበሬታት ክወስዱ ይኽእሉ።
- እቶም ተመሃሮ ዝርርብ ክክታተሉን ኣቓልቦኦም ከርእዩን ይኽእሉ።
- እቶም ተመሃሮን ካብ ዝተዘርበ ሓበሬታታት ክወስዱ ይኽእሉ።

ምዝራብ

- እቶም ተመሃሮ ናይ ምዝራብ ብቐዓቶም፡ ኣገላልጻን ናይ ድምጺ ኣጠቓቕማ በብመጠኑ ክጥቀሙ ይኽእሉ። ብዝግባእ ብዘይ ስብርባር ክዛረቡ፡ ነቲ ውጽኢታዊ ትሕቶ ቃላቶምን ናይ ምሉእ ሓሳባት ኣካይዳን ተጠቒሞም ብዝያዳ *ብዝውቱር ዓይነት ናይ ይመገቆል ቋንቋ* ክዛረቡ ይኽእሉ።
- ተመሃሮ ብንጥፈት ኣብ ዝርርብ ክሳተፉ ይኽእሉ ከምኡ ድማ ሓደ ዝርርብ ክምህዙ ይከኣል።
- ተመሃሮ ኣብ ናይ መግለጺ ዝህቡሉ ኩነታት (ንኣብነት፡ ኣብ ትምህርቲ መረዳእታ ምሃብ፡ ግጥሚ ምንባብ፡ ጥቕሲ ምግላጽ ወዘተ) ብዝግባእን ብርዱእ ኣገባብን ክገልጹ ይኽእሉ።
- ተመሃሮ ናይ ምዝራብ፡ ብመግለጺ ምልላይ ከምኡ'ውን ናይ ኣብ እዋን ዝርርብ ዝግበር ባህርያት ከንጸባርቑ

ምንባብ

- እቶም ተመሃሮ መሰረታዊ ኣፍልጦ ናይ ምንባብ ናይ መገቆል ቋንቋ ይውንኑ።
- እቶም ተመሃሮ ከከም ዕድሚኦም ከምኡ ድማ ብቐዓቱ ዝሓለወ ጽሑፋትን ኣገደስቲ ሓበሬታትን ክወስዱ ይኽእሉ።
- እቶም ተመሃሮ ከከም ዕድሚኦም ከምኡ ድማ ብቐዓቱ ዝሓለወ ብቐዓቱ ዝሓለወ ስነጽሑፋት ከንብቡብ ክዝትዩን ናይ ምንባብ ስልቶም ከማዕብሉን ይኽእሉ።
- እቶም ተመሃሮ ናይ ምንባብ ባህርያቶም ከምኡ ድማ ናይ ምንባብ ባህጎም ከንጸባርቑ ይኽእሉ።

ምጽሓፍ

- እቶም ተመሃሮ ብናይ መገቆል ቋንቋ ብጽሑፍ ዕድሚኦምን ዓቕሞም ብዝኾነን ብዝጥለብዎ መገድን መገዲ ንሓደ ጉዳይ ክገልጹ ይኽእሉ። ሓደ ካብኡ እምበኣር ውሕስነት ዝተወሰኸ ናይ ልሙድ ምርጫ ቋንቋ እዩ። ንኣብነት ናይ ኣጸሓፊ ሰነድን ሰፊሕ ኣገባብን እኹል ቃላት ብምጥቃም ክጽሕፉ ይኽእሉ።
- እቶም ተመሃሮ ዝተፈላለዩ ዓይነቅ ቅዲ ጽሑፍ ይላለዩ ከምኡ ድማ ናይ ኣጸሓፊ ፍልጠን ብዛዕባ ቅርጺ፡ ትሕዝቶ፡ ቋንቋን ዓይነትን ንናይ ባዕልኻ ጽሑፍ ምድላይ ኣፍልጦ ይህልዎም።
- ተመሃሮ በቲ ማዕረግ ዕድሚኦም ዝረኽቡዎ ሓበሬታ፡ መምርሒን መርኣያን ጽሑፋቶም ትርጉም ብዝህቡን ብዝርዳእ ስርዓትን ክጽሕፉ ይኽእሉ።
- ተመሃሮ በቲ ዝጥለብዎ መሰረትን ከከም ዕድሚኦምን ብልሙድ ቋንቋ ገይሮም ብዝተኸለለ መጠን ርጡብ ጽሑፍ ከዳልው ብቐዓት ይኸድሩ።
- ተመሃሮ ናይ ምጽሓፍ መስርሕን ናይ ጽሑፍ ውጽኢታቶምን ክሓስቡን ብቐዓት ኣጸሓፊኦም ክግምቱን ይኽእሉ።

ቋንቋ(ታት) ኣብ ኣተክሮ

- ተመሃሮ ብዝምችእ ሕቶ ከምኡ ድማ ናይ ዕዮ ስርሓትን ብዛዕባ መገቐ ቋንቋ ክሓስቡ (ንኣብነት ናይ ኣቃውማ ጾታ፡ ህንጻት ብዙሕነት ከምኡ ድማ ናይ ግዜ ኣገባብ፡ ላህጃታት፡ ታሪኽ ወዘተ) ይኽእሉ። ኣብዚ ምንጽጻር እቲ ቋንቋ ምስ ጀርመን ወይ ምስ ካልእ ኣብ ቤት ትምህርቲ ዝመሃርዎ ቋንቋ ሓጋዚ ክኸውን ይኽእል እዩ። ንፍሉይነት ቋንቋ መገቐል ንምብዳህን ንምልላይን (Sprachbewusstheit/language awareness) ድማ ይከኣል።
- እቶም ተመሃሮ ኣጠቓቕማን ጥቕምን ናይ ቋንቋ ክምርምሩ ይኽእሉ።
- እቶም ተመሃሮ ኣብተን ዝመሃሩለን ዓመታት ብቑዕን ዝተለማመድሉን ናይ ጽባቕ ጽሕፈትን ኣቃውማ ቋንቋን ኣፍልጦ ይድልቡ።

ስነጽሑፍ ኣብ ኣተክሮ

- እቶም ተመሃሮ ዕድሚኦም ዘፍቅዱ ናይ ስነጽሑፍ መጻሕፈቲ (ግጥምታት ህጻናት፡ ናይ መዝሙር ናባብ፡ ስዲ ንባብ፡ ግጥምታት፡ ብሂላት ወዘተ) ናይ መገቐል ባህሎም ክላለዩ ይኽእሉ።
- እቶም ተመሃሮ ነቶም ጽሑፋት ምስ ፈለጡ ናይ ባዕሎም ርድኢት ዝርርብ ክፈጥሩ ይኽእሉ።
- እቶም ተመሃሮ ኣፍልጦ ናይ ስነጽሑፍ መገቐል ሃገሮም (ታሪኽ፡ ፍሉጣት ሰባት ወዘተ) ይህልዎም።
- እቶም ተመሃሮ ናይ ተመሳሳልቲ ጽሑፋት ብዝተፈላለዩ ቋንቋታትን ባህልን ዝተዳለው ጽሑፋት ከነጻጽሩ ይኽእሉ።
- እቶም ተመሃሮ ናይ ስነጽሑፍ ጽሑፋት ብመሰረት ትሕዝቶ፡ ዓይነትን ቋንቋን ውጽኢታዊ ክኸውን ብፍላጥ ከዳልዉ ይምኮሩ፡ ይላለዩ፡ ይጽባብሩ። እቶም ቀንዲ ምልክታትን የዕኑድን ናይ ስነጽሑፍ መስርሕ ይላለዩ።

5 ዓውደ ትምህርቲ "ተፈጥሮ፡ ወድ-ሰብ፡ ሕብረተሰብ"

መጻውዊ

ዓውደ ትምህርቲ ተፈጥሮ፡ ወድ-ሰብ፡ ሕብረተሰብ (NMG) ነተን ኣርባዕተ ትሕቶኣዊ ጠመተታት ናይ ተፈጥሮን ተክኒክን (NT)፡ ቁጠባ፡ ዕዮ፡ ዘቤታዊ ስራሕ፡ ክፍሊ፡ ግዜ፡ ሕብረተሰባት (RZG) ከምኡ ድማ ሃይማኖት፡ ባህሊ፡ ስነ-ልቦና (RKE) ዘጠቓለለ እዩ። ኣብ ቀዳማይን ካልኣይን ዓንኬላት ድማ እቶም ኣርባዕተ ዝተፈላለዩ ትሕዝቶ ጠመተታት ኣብ ሓደ ዓውደ ትምህርቲ ተጻሚቓም ይቐርቡ። ተፈጥሮ፡ ወድ-ሰብ፡ ሕብረተሰብ እምበኣር ኣብ መላእ ዓውደ-ትምህርቲ ካብ ቀዳማይ ክሰብ ሳልሳይ ዓንኬላት ከምኡ ድማ ኣብ ናይ ዓውደ-ትምህርቲ ውጥን ስርዓተ-ትምህርቲ ኣብ ቀዳማይን ካልኣይን ዓውዲ ተዳልዮም ንረኽቡም። ኣብ ሳልሳይ ዓንኬል ከኣ ኣርባዕተ ጠመተታት ነፍስወከፈን ኣብ ሓደ ዓውደ ትምህርቲ ብዑምቀት ተዳልዩ ይርከብ።

ትርጉምን ዕላማን ናይዚ ዓውደ ትምህርቲ

ተመሃሮ ካብ ዝተፈላለዩ ባህሊ ንዝመጹ ደቂ ሰባት ተኸባቢሮም ብሓባር ክነብሩ፡ ግጭት ብሰላም ክፈትሑን ኣብ ምርድዳእ ክኣምኑን ብቑዓቶም ዘዕብይሉ መድረኽ እዩ። ኣብዚ ተመቓራሲ ባህላዊ ብቐዓት ኣንጻባራቕን ዘይወገናውን ምንጽጻር ምስ ዝተፈላለዩ መበቐል ቦታታት፡ *ላህጃታት*፡ ቋንቋታትን ሃይማኖታትን ወይ'ውን ምስ ዝተፈላለዩ መበቐል ሃገራትን ስዊዘርላንድን ወይ ድማ ምስ መበቐል ሃገራትን ካልኣት ሃገራትን ዘጥርይሉ ዓውዲ እዩ። እቲ ትምህርቲ ክፋታትን ተጻዋርነት ኣብ ካልኣትን ኣረኣእያ ንኽህልዎም ይሕግዝ። ብዛዕባ ገለ ጉጅለ ዝበሃል ኣሉታዊ ነገራት ንኸወግዱ ወይ ተነጽሎ ኣብ ካልኣት ያዕ ከም ዝብልዎ ይግበር። ንኣብነት ሓደ ህጻን ከም ወኪል ናይ ሓደ ሃይማኖት፡ ብሄር ወይ ቋንቋ ክውሰድ ፍጹም ኣይግባእን።

እቶም ተመሃሮ ኣብ ናይ HSK-ትምህርቲ ኩነታቶም ከም *ክልተ ወይ ልዕሊኡ ቋንቋ ዝመልኩ* ህጻናትን መናእሰያት ተሰዲዶም ዝመጹ ወይ *ብዝሒ ቋንቋ ዝመልኩ* ስድራቤት ክርድእዎ ዕድላት ይወሃቡም። እቲ ናይ ሓባር ሮጃሒ ናይቶም ተመሃሮ ጉጅለ እቲ ናይ መበቐል ቋንቋ እዩ። እቲ ዝፈላለ ድማ፡ እቲ በብዓይነቱ ተመክሮን ዝምድና ምስ ናይ መበቐል ሃገሮምን እዩ። እቲ ትምህርቲ ኣብ መበቐል ሃገር ዘለው ቡዝነት ናይ ሃይማኖት፡ እምነት፡ ማሕበራዊ ደረጃ፡ ንባዕሉ ቋንቋ (ዝተፈላለዩ *ላህጃታት*፡ *ምልኪ ዝያዳ ቋንቋ*) ናይ ዘባታት እታ ሃገር ኣብ ግምት የእቱ።

እቲ ትምህርቲ ክብርታት ናይ ስዊዘርላንድን መበቐል ሃገራትን ከም ዛዕባ ኣልዒሉ ይዝቲ። ኣብዚ መድረኽ ድማ ተመሃሮ ናይ ሓባር ሮጃሕቲ ናይ ክልቲኡን ሃገራትን ፍልልያትን ክርድኡ፡ ክንጽረሎምን ምስ ከኣለ ናይ ባዕሎም ክብርታት ብመንጽር ብዙሕነት የጥርዩ። እዚ መስርሕ ናይ ባዕልኻ ርድኢትን ሰብኣውነትን ንዝተፈላለዩ መስርሕ ዘወሃህድ ከተጥሪ ሓጋዚ ይኸውን። ኣብ ልዕሊኡ ድማ ርእሱ ተኣማንነት ተመሃሮ ዘሓይል መስርሕ እዩ።

እቲ ትምህርቲ ናይ ዝተፈላለዩ ዓውደ-ትምህርቲ ኣርእስትታት ዝትንክፍ ኮይኑ፡ ናይ ዝተፈላለዩ ባህላታት ፍልጠት ዘዑመቕ መድረኽ እዩ። ብዝተፈላለዩ ጭቡጣት ውዕለታት ገይሩ ድማ ዝምድናታትን ምንጽጻርን ብምግባር ግብራዊ ይገብር።

እቲ ትምህርቲ ብስደት ምምጻእን ምኽድን ዝተፈጥሩ ተመክሮታትን ዕለታዊ ሓባራዊ መነባብሮ ኣብ ተመቓራሲ ባህሊ ሕብረተሰብ ዝምልከት የንጸባርቑ።

እቶም ተመሃሮ ታሪኽ፡ ጆግራፍ ናይ መበቐል ሃገሮም ብኣብነታውያን ጽሑፋት ተሰንዮም ይማሃሩ። እዋናዊ መነባብሮ መበቐል ሃገራቶምን ኣብ ስዊዘርላንድን ቡብላሕታ ከም ዝረኽቡ ይግበር።

ኣብ ዓውደ-ትምህርቲ ተመሃሮ ሓደስቲ ትርጉም ቃላት ንናይ ፍልጠት ዓቕሞም ዝሃንጽሉ ከምኡ ድምእ ጎኒ ጎኑ ንዕብየት ናይ ቋንቋ ብቐዓቶም ዘህብትሎሉ ትምህርቲ ይመሃሩ። መታን ብንጹርን ብፍላይን ኣብ ነፍስወከፍ ትምህርቲ ዘድሊ ናይ መግለጺ ጥበብን ዘድሊ ናይ ቋላት ኣጠቓቕማ ክህልዎምን ክጥቀሙን፡ ሓደ መምህር ድማ ልዑል ናይ ቋንቋ ኣፍልጦ ክህልዎ ይጥለብ።

ናይ ብቕዓት ጽላት

መእተዊ ብዛዕባ ጽፍሖታት ብቕዓት

እዞም ዝሰባሉ ብቕዓታት ብፍላይ ኣብ ናይ HSK-ትምህርቲ ተዳልዮም ብኡ መሰረት ዝትግበሩ እዮም። በዚ መሰረት ድማ ፍሉይነት ናይ HSK-ትምህርቲ ክወሓስ ይከኣል። እቶም መሰረታውያን መምርሒ ሓሳባት ከከም ኣተገባብርኦም ኣብ ናይ 21 ስርዓተ-ትምህርቲ [Lehrplans 21] ሰፊሮም ንረኽቦም። ኣብዚ ዝሰባሉ ሊስታ ድማ እቶም ብንጹር ኣብ ናይ HSK-ትምህርቲ ተግባራዊ ዝኾኑ ናይ ብቕዓት መግለጺታት ናይ 21 ስርዓተ-ትምህርቲ [Lehrplans 21] ተኣሳሲሮም ንረኽቦም። ይኹን ደኣ'ምበር እቶም ተወሰኽቲ ኣስተምህሮታት ብዛዕባ ዓውድታት ተፈጥሮ፡ ወዲ-ሰብ፡ ሕብረተሰብ (NMG, ዓንኬላት 1ን 2ን) ከምኡ ድማ ንናይ 3ይ ዓንኬል ምስ ዓውድ-ትምህርቲ ሃይማኖት፡ ባህሊ፡ ስነ-ልቦና (RKE) ከምኡ ድማ ክፍልታት፡ ግዜ፡ ሕብረተሰብ (RZG) ከምኡ ድማ ቁጠባ፡ ዕዮ፡ ዘቤታዊ ዕዮ (WAH) ከምኡ ድማ ተፈጥሮን ተክኒክን (NT) ናይ 21 ስርዓተ-ትምህርቲ [Lehrplans 21] ትርጉም ዝህቡ እዮም። ናይ ቋንቋ ዓውድ-ትምህርቲ ድማ ተመሃሮ ብቕዓቶም ኣብ ምውዳእ ናይ ግዴታዊ ናይ ትምህርቲ እዋን ሰሲኑ ክርከብ ይኽእል።

ተፈጥሮ፡ ወዲ-ሰብ፡ ሕብረተሰብ - ሃይማኖታት፡ ባህልታት፡ ስነ-ልቦና

- ተመሃሮ ንካልኣት ሰባት ጽን ኢሎም ክሰምዑ፡ ስምዒታቶም ክርድኡን ብዕቱብ ክላዘቡን ይኽእሉ። እቲ ኣብ ካልኣት ሰባትን ናይ ባዕሎምን ዘለዎም ስእሊ ብተደጋጋሚ ዳግመ ተፍትሽ ክገብሩ ሓጋዚ ይኸውን።

ምትእስሳር ምስ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplan 21]

NMG.10: "ማሕበረሰብን ሕብረተሰብን - ሓባራዊ ናብራ ምምስራትን ንጡፍ ተሳትፎን"

RKE.5: "ኣነን ማሕበረሰብን - ምምስራት ናብራን ሓባራዊ ናብራን"

- ብዝግባእ ንናይ መነባብሮ ሂወትን ናይ መበቐል ሃገራዊ ፈታቲሾም ክፋትነት ነዚ ዛዕባ የማዕብሉ። ብዛዕባ ስምዒታት ናይ መንነቶም ንዝተፈላለዩ መነባብሮ ሂወትን ከንጸባርቹ ከምኡ ድማ ኣብ ባህሪያቶም ከተኣታትው ይኽእሉ። ናይ ዝተፈላለዩ እምነታት ሃናጺ ኣተሓሕዞ የጥሩ።
- ተመሃሮ ሓባራዊ ናብራ ምስ ደቂሰባት ሓድሕዳዊ ምትሕልላይን ስርዓተ ሕገ ኣብ ምሕላውን ኣብ ምልላይ ክጠቕሙም ይኽእሉ። ከምዚኦም ዘኣመሰሉ ተቐያየሮቲ ስርዓተ ሕግን ክብርታትን ስነልቦናን ክለብሱን ንባዕሎም ክቕየሩን ይጠቅም።
- መልስታት ናይ መሰረታውያን ሕቶታት ብዛዕባ ውልቃዊ ክብርታትን እምነትን ተዛመድቲ ምፂኖም ክርእዩ ይኽእሉ። ኣገደስቲ ሚዛን ክብርታትን ያታታትን ናይ መበቐል ሃገራዊ ከምኡ ድማ ናይ ዊዘርላንድ መሊኹም ነቶም ውልቃውያን ክብርታቶምን እምነታቶምን ተደሪኹም ከንጸባርቹ ይኽእሉ።
- ናይ ባዕሎምን ናይ ካልኣትን ስምዒታት ረቕሓም ሓደስቲ ብድሆታት ክመያየጡ ይኽእሉ። ሓደ መሰረታዊ ፍልጠት ብዛዕባ መንፈሳዊ፡ ስነ-ሓሳባዊ፡ ኣካላዊ ኣካይዳ ናይ ሓደ ሰብ ክገልጹዎን ንዕኡ ዝኾኑ መዝገብ ቃላት ናይ መበቐል ቋንቋ ብምፍላጥዕም ድማ ብዕመቕ ዝበለ ርድኢት ንባዕሎምን ንመቕረብቶምን ንምእንፋት ናይ ባዕሎም ሂወት የርብሑም። ብዛዕባ ውልቃዊ ርድኢታትን ድሌታትን ጉዳዮምን ክዛረቡ ዘፍቅድ፡ ዘድሊ መግለጺ ቃላት ይውንኑ።

ምትእስሳር ምስ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplan 21]

NMG.11: "መሰረታዊን ተመክሮታት፡ ክብርታትን ስነ-ልቦናን ምቕሳምን ምንጽብራቕን"

RKE.1: "ህሉዋት መሰረታዊን ተመክሮታት ምንጽብራቕ"

RKE.2: "ክብርታትን ስነ-ልቦናን ምንጻር ከምኡ ድማ ናይ ውሳኔታት ሓላፍነት ምውሳድ"

- ብኮነ ኢልካ ዝለዓል ኣርእስታት ናይ ብዙሕ ተመክሮታት ስድራቤት፡ ምሕዝነት፡ ቤት ትምህርቲ፡ መበቆል ሃገራት ናይ ባዕሎም ብሄርን ሃይማኖታዊ ትካልን ኣቢሎም ብዙሕነት ማሕበራዊ ምትእስሳራትን ሓድሕዳዊ ጥቕምን ክቐስሙ ይኽእሉ። ውልቃውነት ከም ክፋል ናይ ሕብረተሰብ ጸላውን ተጸላውን ምዃኑ ክፈልጡ ይሕግዞም።
- ምስ ናይ መበቆል ሃገራዊ ዓላማ፡ ናይ ዝተፈላለዩ ጉጅለ ህዝብታት ዝኾኑ ናይ መበቆል ሃገራትን ስዊዘርላንድን ብዝተኸለሉ መጠን ብኸፋት ልቢ ይቐርብዎም። ናይ ባዕሎም ክብርታትን ኣካይዳ ሂወትን ርድኢት ክህልዎም ይፍተን። ኣብ ካልኣትን ኣብ ባዕሎምን ዝወርድ ኣሉታዊ ጠመተ ኣለልዮም ብሃናዲ መገዲ ክረትዑ ይኽእሉ።

ምትእስሳር ምስ ናይ 21 ስርዓተ-ትምህርቲ [Lehrplan 21]

NMG.12: "ሃይማኖትን ዓለማውነትን ምልላይ"

RKE.3: "ስምብራትን ጽልዋን ሃይማኖታት ኣብ ባህሊን ሕብረተሰብን ምልላይ"

RKE.4.4: "ብዛዕባ ሃይማኖትን ዓለማውነትን እኹል ርድኢት ምህላው"

ተፈጥሮ፡ ወዳሰብ፡ ሕብረተሰብ - ክፍልታት፡ ግዜን ሕብረተሰብን

- ጀግራፋዊ፡ ቁጠባዊን ኣኮሎጂያዊ ትሕዝቶ ንኣፍልጡ ብዛዕባ መበቆል ሃገራት የስፍሉ። ነዚ ዝምልከቱ መሰረታዊን ኣንፈታዊን ፍልጠት ድማ ብሓፈሻ መላእ ስእሊ ክርእይዎ ሓጋዚ ይኸውን። ካብ ዝተፈላለዩ ምንጪ ዝመጹ ሓበሬታታት ክሰርዑን ክመዝኑን ይኽእሉ። እዚ ድማ ኣብ መበቆል ሃገራዊ ዓለማውነት ኣፍልጡ ክህልዎም ይሕግዝ።
- እቶም ተመሃሮ ደቂሰባት ብስምዒታትን ተግባርን ምዕባሌታት ክጸልው ከም ዝኽእሉ ይርድኡ። ንናይ ዘባዊ፡ ሃገራዊን ዓለም-ለኻውን ጸገማት ይዝትዩን ውጽኢቱ ድማ ኣብ ናይ ሂወቶም ቦታ የእቲዎም ክርድእዎ ይፍትኑ።

ምትእስሳር ምስ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplan 21]

NMG.7: "ኣካይዳ ሂወትን ክፍልታት ሂወትን ናይ ደቂሰባት ምምዕባልን ምንጽጻርን"

RZG.2: "ኣካይዳ ሂወትን ክፍልታት ሂወትን ምስርራዕ"

RZG.3: "ወድሰብ – ኣከባቢ ዝምድና ምግምጋም"

- ብባዕላኻ ትገብሮ ድህሰሳ ብሓገዝ ስእልታት፡ ካርታታትን ካልኦት መዲያታት (ንኣብነት መርበብ ኢንተርኔት ብ መበቆል ቋንቋ) ብኣንጻባራቕን ኣነጻጻርን መስርሕ ምስ ስዊዘርላንድ መስርዑ ዝሓዘ ስእሊ መበቆል ሃገሮም ክገብሩ ይኽእሉ።

ምትእስሳር ምስ ናይ 21 ስርዓተ-ትምህርቲ [Lehrplan 21]

NMG.8: “ደቁሰሻት ክፍልታት ይጥቀሙ – ኣንፈቶም ክረኽቡን ከዋድዱን“

RZG.4: “ኣብ ክፍልታት ኣንፈት ምርካብ“

- እቶም ተመሃሮ ብዛዕባ እዋናውን ሕሉፍን ክቡር ሃህሊ መበቆል ሃገሮም ይፈልጡን
- ብመሰረት ሓደ መሰረታዊ ኣንፈታዊ ፍልጠት ድማ ኩነት፡ ምዕባሌታትን ምስክርነታትን ናይ ታሪኽን እዋናዊን መበቆል ሃገረ ፈላልዮም ክርድኡ ይኽእሉ። ናይ ስደት ታሪኽ ድማ ኣብዚ ዕዙዝ ተራ ይጻውት።
- ብመሰረት ዝተሓረዩ ኣብነታት ድማ ዝኾነ ኩነት ውልቃዊ ምዃኑን ክብርታት ከም ዝውንንን ይርድኡም። ዝተፈላለዩ ርድኢታትን ድሌታትን ናይ ታሪኽ ድሕረ ባይታ ዝምልከት ዝሓሸ ርድኢት ከማዕብሉ ይኽእሎም።

ምትእስሳር ምስ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplan 21]

NMG.9: “ግዜ፡ ንውሓትን ለውጥን ምርዳእ – ታሪኽን ትርኽትን ፈላሊኻ ምፍላጥ”

RZG.6: “ናይ ዓለምና ቀጻልነትን ምክፍፋላትን ታሪኽ ምግለጽ”

RZG.7: “ናይ ታሪኽ ባህሊ ምግምጋምን ምጥቃምን”

- ምስ ሕብረተሰብ ክነጥፉን እዋናዊን መጻኢን ምዕባሌታት ጸለውቲ ክኾኑ ከምኡ’ውን ሓላፍነት ክወስዱን ንዘሎ ተኸእሎታት ኣፍልጦ ይህልዎም።
- እቶም ኣገደስቲ መሰላት ደቂሰብ፡ እንኮላይ ናይ ህጻናት መሰላት ፈሊጦም ናብዚኣም መሰላት ገጸም ይእንፍቱ።

ምትእስሳር ምስ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplan 21]

NMG.10: “ማሕበረሰብን ሕብረተሰብን – ሓባራዊ ናብራ ምፍጣርን ንጡፍ ኣበርክቶም ምግባርን”

RZG.8: “ዲሞክራሲን መሰል ደቂሰባትን ምርዳእን ንስሌኡ ንጡፍ ምኺኑን”

ተፈጥሮ፡ ወድሰብ፡ ሕብረተሰብ - ቁጠባ፡ ዕዮ፡ ዘቤታዊ ዕዮ

- እቶም ተመሃሮ ብዛዕባ ናይ ሂወታውን ዕዮታትን ዓይነታት ኣብ መበቆል ሃገሮም ዝግበር ፈታቲሾም ምስ ናይ ስዊዘርላንድ ከነጻጽሩ ይኸእሉ።
- ኣብ መንጎ ፖለቲካ፡ ቁጠባን ባህልን ዘሎ ምትእስሳራት ክርእይዎ ይኸእሉ።

ምትእስሳር ምስ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplan 21]

NMG.6: “ዕዮ፡ ኣፍርዮን ዝውታረን – ኩነታት ምጥቃም”

WAH.1: “ብዛዕባ ፍርያትን ዕዮታትን ምንዳይ”

WAH.3: “ዝውታረ ምውዳድ”

ተፈጥሮ፡ ወድሰብ፡ ሕብረተሰብ - ተፈጥሮን ተክኒክን

- እቶም ተመሃሮ ናይ ተፈጥሮ፡ ተክኒክን ወድሰብን ሓብራዊ ውጽኢት ብመንጽር ብቐጥታ ሕጋዊ ኣተጋባብራ ክግምግሙ ይኸእሉ።
- ከም ኣብነት ብዛዕባ ተፈጥሮን ተክኒክን ይምልከቱ ከምኡ ድማ መዝገብ ቃላቶም ብዛዕባ እዚ ኣብ ናይ መበቆል ቋንቋ የሀብትሙ።

ምትእስሳር ምስ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplan 21]

NMG.2: “እንሳሳ፡ ኣታኸልቲን ሂወታውያንን ምድህሳስን ምህላውን”

NMG.5: “ተክኒካዊ ምዕባሌታትን ተግባራውያን ምግባር፡ ምግምጋምን ምጥቃምን”

NT.1: “ቁምነገርን ትርጉምን ናይ ተፈጥሮ ስነፍልጠትን ተክኒክን ምርዳእ”

6 ኣብ ነፍስወከፍ ዓንኬላት ንትምህርቲ

ስእሊ 2፡ ኣንፈት ምዕባለ ዓውደ ትምህርቲ
(እነጻጽር Lehrplan 21, ምዕራፍ «Schwerpunkte des 1. Zyklus» resp. «Schwerpunkte des 2. Zyklus»).

ከምቲ ኣብ ምዕራፍ 2.3 ዝተገልጸ፡ እዚ ናይ HSK-መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ ካብቲ ናይ 21 ስርዓተ-ትምህርቲ [Lehrplan 21] ዝፈልዮ እንተሎ፡ እቲ መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ ነቶም ዝድለዩ ብቐዓታት ኣብተን ዝተባህለ ናይ ብቐዓት ደረጃታት ዓንኬል ፈላልዩ ዘቐምጥ ብዘይ ምዃኑ እዩ። ትርጉም ናይተን ዓንኬላውያን ብቐዓታትን ንዕኡ ዝምልከቱ ትሕዝቶን ድማ ንናይ HSK-ኣዳለውቲ ዝምልከት ጉዳይ ይኸውን። እዞም ዝስዕቡ ትሕዝቶታት ድማ መሰረታውያን ሓሳባት ናይ ነፍስወከፍ ዓንኬላት ክቐጽሩ ይኽእሉ።

ኣብ መብዝሕትኡን ብቐዓታት ክንዮ እተን ሰለስተ ዓንኬላት ዝኸደ ከም መላግቦ ንኣድሕደን ዝተሃንጸ ኣገባብ ጌርካ እዩ ዝዕዮ። ገለ ናይ ብቐዓት ህንጻት ግና ካብ 1ይ ዓንኬል ኣይኮኑን ዝጅምሩ፡ እንታይ ደኣ ድሒሮም እዮም ዝጅምሩ። ምክንያቱ እቶም ህጻናት ከማልእዎ ዘለዎም ነገር ንዕኡም ዝምልከት ቅጥዕታት ናይ ዕብዮትን ብስለትን ኣብ ትምህርቲ ስለዘሉ። ገለ ህንጻት ብቐዓት ድማ በንጻሩ ኣብ 3ይ ዓንኬል ዘብቐዑ ይርከብዎም።

ዓንኬል 1

ኣብ 1ይ ዓንኬል እቲ ትምህርቲ ብዝያዳ ኣብ ዕብዮት እቲ ህጻን ዘድሃበ ኮይኑ ብፍላይ ድማ ካብ ፈልማይ ዓውደ-ትምህርቲ ዝጅምረሉ እዋን ጀሚሩ ዝዋደድ መስርሕ እዩ። ዝጻወትዎ ጸወታ ዓቢ ትርጉም ይህልዎ። ነዚ ዕላማ ዕውት ንምግባር ድማ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplan 21] ትሸዓተ ናይ ዕብዮት ኣንፈት ዘርእዩ መንገድታት፡ ንኣደ ህጻን ኣብ ዕብዮቱን ትምህርቱን ናይ 1ይ ዓንኬል ዘራኽቡ መደባት ይዳሉ።

ህጻናት ኣብ መዋእለ-ህጻናት ብናይ ስምዒታት ተመክሮ ብኸመይ ይነጥፉ፡ ብገዛእርእሶም ወይ ካብ ካልኣት ይቐድሙ ይመሃሩ። ሓፈሻዊ ፍልጠት ኩሉ ግዜ ብዝተኣሳሰር መገዲ ይመሃሩ። እግረመገዶም ወይ ድማ ብዘይ ፍላጥ ዝመሃሩ ነገራት ብኣገዝ መምሃራም ኣብ ትርጉም ዝህብ ነገራት ጠሚሮም ናብ ንጹር ፍልጠት ከም ዝቐየር ይገብሩ። ንኣብነት ካብ ኣደ መደቦኪ ኣስካላ እንክነጥሩ እታ ቃል ኣስካላ ጥራይ ዘይኮኑ ዝመሃሩዎ፡ ዋላ'ውን እቲ ናይ ምንጣር ተክኒንክን ስምዒታት ፍርሂ ወይ ዓወት እውን የስተማቐሩ። በዚ መሰረት ድማ እቲ ትምህርቲ ካብ ናይ ዕለታዊ ተመክሮ ናይቶም ህጻናት ዝመንጨዉ ኩነታት ናይ ባዕሎም ፍጻሜታትን ተመክሮን ከም ዝቐየር ይግባር።

እቲ ትምህርቲ ህጻናት ዝመሃሩሉ ስእልታትን ሌላታትን ብቃላትን ምሉእት ሓሳባትን ዝተሰነ ተመክሮታት ይኣንግድ። ምህብታም ትሕዝቶ ቃላት ህጻናት ድማ ጎኒ ጎኒ መነገብሮ ሂወት ህጻናት ዋላ'ውን ንናይ ክፍሊ ኣንፈት ብቐዕ ቃላት (ኣበይ፡ ድሕሪት፡ ብልዕሊ ወዘተ) ከምኡ ድማ ርዱኣት ዝምድናታቶምን (ዝያዳ፡ ጎደሎ፡ ማዕረ ወዘተ) ኣብ ግምት ዘእተወ ይኸውን።

እቲ ትምህርቲ ነቶም ህጻናት ብጸወታ መሰሊ ናይ ስእልታት መጻሕፍትን ጽሑፋትን ከም ዝላለዩ ይገብር። ህጻናት ኣብዚ ምልክታት፡ ሕንጣጣትን ስእልታት ምልክትን ካብ ዕለታዊ ሂወቶም ዝርእይዎ ትርጉሙ ከም ዝላለዎ ይግበር።

እቶም ህጻናት ዝተጻሕፈን ትርጉም ናይ ጽሑፋትን ከም ዘለልዩ ይግበር። ምስ ዝተፈላለዩ ናይ መጽሓፍ ንብረታት ብትኽክል ከመይ ከም ዝግበር ይመሃሩ። ከከም ውልቃዊ ብቕዓቶም ድማ ምንባብን ምጽሓፍን ይጅምሩ።

ኣብ ቀዳማይን ካልኣይን ክፍሊ ዝመሃሩ ህጻናት ከኣ ኣብ መዓልታዊ ሂወቶምን ውልቃዊ ተመክሮ ምስ ስድራቤቶምን ብዛዕባ መበቐል ሃገራቶም ከምኡ ድማ ስዊዘርላንድ ዘለዎም ተመክሮ ከም መበገሲ ይውሰድ። ምትእስሳር ምስ ስድራቤት ከምኡ ድማ ዝወረሰዎ ክብርታት ኣብዚ ዕድሞ ኣዝዩ ዕዙዝ እዩ። /

ኣብ ትምህርቲ ኩሎም ናይ ቋንቋ ጽሑፋት ከም ዝላለዩ ይግበር። ምስማዕን ምዝራብን፡ ምንባብን ምጽሓፍን፡ ኣድህቦ ቋንቋ/ታት፡ ኣድህቦ ኣብ ስነ ጽሑፍ እዮም። ኣብዚ መስርሕ ዓይነት ትምህርቲ ብመገዲ ጸወታ ብኸፊል ወይ ብጥበባዊ መልክዕ ከም ንሓደ ዕላማ ዝዓለመ ልምምድ ጌርኻ ዝግበሩ ኣስተምህሮታት ይርከብዎም። ምጅማር ምንባብን ምጽሓፍን ካብ ፊደላት ምቕጻር ብጀርመን ዝብገስ መስርሕ እዩ። እቲ ኣዝዩ ዝምረጽ ድማ ዝተዛነቐ መስርሕ ኣብ መንጎ ናይ HSK-መምሃራንን መምሃራን ናይ ህዝባዊ ቤት ትምህርትን ምስ ዝኸውን እዩ። ናይ HSK-መምህር ምንጽጻር ምስ ናይ ጀርመን ፊደላት ዝገብር፡ ምድንጋራት ንኸይፍጠሩ ካብ ዝብል ምኽንያት እዩ።

ዓንኬል 2

ነቶም ኣብ ካልኣይ ዓንኬል ዝርከቡ ህጻናት ንናይ መዛኖም ጉጅለ ኣዝዩ ኣገዳሲ እዩ። ባህርያዊ ዝኾነ ተገዳስነት ኣብ ዝተፈላለዩ ሂወቶምን መነባብርኦምን ርክባት ኣብ ምፍጣር ከማዕብሉ ሓጋዚ ይኸውን። ኣብ ከባቢኦም (ስድራቤት፡ ቤት ትምህርቲ) ብኣፈሻ ኣወንታዊ ዝምድናታት ብዘይ ሕቶ ኣብ ምፍጣር ይነጥፉ። ከም ንቡር ድማ ብዘይ ኣሉታዊ ጠመተ፡ ክፋታት፡ ብዘጋጥሙ ሃንደበታውያን ነገራት ብዛዕባ ናቶምን ናይ ካልኣት ባህልን ከም ዝግደሱን ዝምድናታትን ርክባትን ምስ ቤተሰብ ኣብ መበቐል ሃገራቶምን ከም ዘማዕብሉ ይግበር።

ኣብ ቤት ትምህርቲ ኩሎም ጽሑፋት ሓደ ቋንቋ፡ ምስማዕን ምዝራብን፡ ምንባብን ምጽሓፍን፡ ኣድህቦ ቋንቋ/ታት፡ ኣድህቦ ኣብ ስነ ጽሑፍ ከም ዘህብትሙ ይግበር። ፍሉይነት ኣብዚ ዓውዲ ድማ፡ እቶም ህጻናት ብቕዓት ቋንቋኦም ብዝተሓለለኹ መጠን ቋንቋኦም ዘስፍሕሉ መድረኽ እዩ።

ዓንኬል 3

ኣብ ዓንኬል 3 መናእሰያት ናይ ባዕሎም ክብርታት ዝብልዎ ኣብ ሕቶ ምልክት ዘእትውሉን ምስ ክብርታት ኣከባቢ ድማ ዝላለዉሉልን መድረኽ እዩ። ከም ውጽኢቱ ድማ ካብቲ ስኹዕ ክብርታትን ስነልቦናን ተፈልዮም ወይ ክመዝኑ ብቕዓት የሕድሩ። ዝበዝሑ እዋን ድማ ትርጉም ናይዚ HSK-ትምህርቲ ከይተረፈ ኣብ ሕቶ ምልክት ዘእትውሉ እዋን እዩ።

እቶም ናይ HSK-መምሃራን ነዚ ተለዋዋጢ ኩነታቶም ተረዲኦም ብዝያዳ ንምሕያሎም ዝተፈላለዩ ናይ ሂወት ኣብነታት እንዳቕረቡ በዳህቲ ኣርእስቲ ኣብ ትምህርቲ የልዕልሎም። በዚ መሰረት ድማ እቶም መናእሰያት ኣንፈቶም ንኸይስሕቱን ናይ ባዕሎም ርድኢት ንኸማዕብሉን ከምኡ ድማ ናይ ባዕሎም መገዲ ክረኽቡን የበራትዕዎም። ብፍላይ ድማ ኣብ ዝተፈላለዩ ተመክሮታት፡ ናይ ክብርታቶም ርድኢት ኣብ ምምዕባልን መንነቶም ኣብ ምርካብን ምስ ካልእ ሕብረተሰብ ምውህሃድን ድጋፍ ይኸንዎም።

እቲ ናይ ክፍሊ ትምህርቲ ንነፍስወከፍ ብቕዓትን ፍልጠትን ናይ መናእሰያት ዘዋህለ እዩ። እቶም ተመሃሮ እቲ ፍሉይ ተማጃራሊ ባህሎምን ፍልጠት ባህልን ኣብ ናይ HSK-ትምህርቲ ጥራይ ዘይኮነ ኣብቲ ዝኸድዎ ህዝባዊ ትምህርቲን ካብ ትምህርቲ ወጻኢ ክቕርቡ ይተባብዑ።

ሓደ ኣገዳሲ ትርጉም ናይቲ ትምህርቲ ድማ ናይ ምዝራብን ምጽሓፍን ርክባት፡ ናይ ቋንቋ ሚዛንን ናይ ሜዲያ ኣተዓባብያን እዩ። እቶም መናእሰያት እቲ ዘጥረዎም ብቕዓት ናይ ዝተፈላለዩ ቋንቋታት (ቋንቋ መበቐል፡ ቋንቋ ጀርመን፡ ፈረንሳይ፡ እንግልዚኛ) ክጥቀሙሉ፡ ከመሳሰሉን ፍልጠቶም ከዛምዱን ዕድል ይወሃቦም። ብኸምዚ ኣገባብ ድማ ቋንቋኦምን ናይ ንጥፈታቶም ብቕዓት የስፍሑ።

እቲ ትምህርቲ ንመናእሰያት ናይ ስራሕ ኣንፈት ይፈጥሮሎም ጥራይ ዘይኮነ ኣብ ናይ ሞያ ዓለም ከም ዝላለዩን ኣብ ሕብረተሰብ ስዊዘርላንድ ከም ዝወሃሃዱን ይገብር። ብፍላይ ክልተ ወይ ልዕሊኡ ቋንቋታት ከምኡ ድምእ ተማጃራሊ ባህሊ ኣብ ከም ተወሳኺ ምንጪ ፍልጠት ተቐጺሩ ኣብ መዓሊ ንምውዓል ሓጋዚ ይገብር።

7 ማህደረ ቃላት

እዚ ዝስዕብ ሙብርሂ፡ እቶም ቀሪቦም ዘለው መግለጺታት ብኸመይ ኣብቲ ጽሑፍ ርዱኣት ክኾኑ ይኽእሉ ዝገልጽ ሙብርሂ እዩ። ብመሰረት ኣብ መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ ንናይ መበቆል ቋንቋን ባህልን ናይ ምኒስትሪ ትምህርቲ ካንቶን ዙሪክ ከምኡ ድማ ብቤት ጽሕፈት **EDK** ዝተዘርገሐ ሕታም መጻሕፍቲ ትምህርቲ ንናይ መበቆል ቋንቋ ዝተሞርከሰ ምዃኑ ክንሕብር ንፈቱ።

ድርብ ቋንቋ

→ ካልኣይ ቋንቋ ተዓዘብ።

ላህጃ

ሓደ ላህጃ ወይ ኣዘራርባ ዝበሃል ናይ ሓደ ክልል ወይ ዞባዊ ቅያር ካብ ዝውቑር ቋንቋ (ንኣብነት ቋንቋ ጀርመን) ወይ ድማ ሓደ ዞባዊ ቋንቋ (ንኣብነት ናይ ስዊዘርላንድ ቋንቋ ጀርመን) ክኸውን ይኽእል።

እዚ ላህጃ ካብቲ ዝውቑር ቋንቋ ናይ መበቆል ሃገር ኣዘዩ ወይ ድማ ብፈኩስ ክኸውን ይኽእል። ብኸፊል ድማ ከም ናይ ካልል ቋንቋ ሓደ ዞባ ክልለ ይከኣል።

ቀዳማይ ቋንቋ (L1), ቋንቋ መበቆል

ከም ፈልማይ ቋንቋ ቀዳማይ ናይ ምውህሃድ ቋንቋ ተባሂሉ ዝጽዋዕ ወይ ድማ ቋንቋ ኣደ ተባሂሉ ዝጽዋዕ፡ እቲ ሰብ ብቐደም ተኸተል ንመጀመርያ ግዜ ዝመለኸ ቋንቋ ማለት ምዃኑ እዩ። ኣብ ዕለታዊ መነባብሮ ነዚ ቋንቋ ብቋንቋ ኣደ ይፍለጥ። ብዙሓት ህጻናት ቀዳማይ ቋንቋኦም ካብ ክልተ ንላዕሊ ዝመልኩ ኣለው። ኣብ ከምዚ ኩነታት፡ ወይ ሓደ ሰብ ካብ ክልተ ንላዕሊ ቋንቋ ኣደ ምስ ዝህልዎ፡ ድርብ ቋንቋ [Bilingualismus] ተባሂሉ ይጽዋዕ። ሓደ ካብቲ ቋንቋታት ኣብ ዕብዮት እቲ ህጻን ዝያዳ ጸብላል ክብል ይኽእል እዩ። በንጻሩ ድማ ካልእ ቋንቋ ትርጉሙ እንዳ ጠፈኦ ክኸይድ ይኽእል። ብፍላይ ድማ ኣብ ትምህርቲ ዝመሃሮ ምስ ዘይከውን ወይ ኣብቲ እቲ ሰብ ዝነብረሉ ናይ ካልል ቋንቋ ዘይዝረብ ቋንቋ ምስ ዝኸውን።

መበቆል ቋንቋ ሓደ ሰብ ክንብል እንከለና ዝኾነ ቋንቋ ወይ ላህጃ ኣብ መበቆል ሃገራት ወይ መበቆል ክልላት ከም ናይ ክልል ቋንቋ ወይ ዝርውቑር ኣማራጺ ቋንቋ ምስ ዝኸውን እዩ። ሓደ ሰብ ካብ ካልኣይ ወይ ሳልሳይ ወለዶ ስደተኛታት ምስ ዝኸውን፡ እቲ ናይ መበቆል ቋንቋ እቲ ፈልማይ ቋንቋ ክኸውን ግድን ኣይኮነን።

ናይ ዓውዲ ቋንቋ

ሓደ ናይ ዓውዲ ቋንቋ ኣማራጺ ናይ ዝውቑር ቋንቋ ናይ መበቆል ቋንቋ ኮይኑ፡ ብናይ ክኢላታት ሓደ ዓውዲ መዝገበ ቃላት ዘመሰበለ ቋንቋ ማለትና እዩ።

ባዕዳዊ ቋንቋ

ባዕዳዊ ቋንቋ ክበሃል እንከሎ፡ ከም ተወሳኺ ንናይ ፈልማይ ቋንቋ ከምኡ ድማ ካብ ትነብረሉ ናይ ካልል ቋንቋ ዝርከቦ ወጻኢ ተማሂረካ ትቐስሞ ቋንቋ እዩ። ባዕዳዊ ቋንቋ ካብ ካልኣይ ቋንቋ ዝፈልዮ፡ እቲ ቋንቋ ዝዝረበሉ ሃገር ትመሃሮ ስለዝኾነ እዩ። ምምጋብ ባዕዳውያን ቋንቋታት ዕዩ ናይ ህዝባውያን ቤት ትምህርትታት እዩ። ኣብ ናይ ስዊዘርላንድ ካንቶናት ህዝባውያን ቤት ትምህርትታት ዝወሃቡ ባዕዳውያን ቋንቋታት እተን ወግዓውያን ሃገራውያን ቋንቋታትን ኢንግሊዝኛን እዮም።

ብቕዕ ምልኪ ቋንቋታት

ብቕዕ ምልኪ ቋንቋታት ክንክብል እንከለና ብቕዕት ሓደ ሰብ፡ ብዝተፈላለዩ ቋንቋታት ንኩነታትን ኣድላይነታትን ዝገልጽ ምርድዳእ ክግበር ዝከኣል ክእለት ቋንቋ ማለትና ኢና። እዚ ናይ ቋንቋ ብቕዕት ዘይከም ሚዛናዊ፡ ቀጥታዊ ምልኪ ዝሆዳ ቋንቋ ክንብሎን ንኽእል። ብመሰረት ድንፋዕ ምልኪ ዝሆዳ ቋንቋ ዘተስተብሃለ ነገር እንተሎ፡ ዝተፈላለዩ፡ በብወገኖም ብዝግበእ ዝተሃነጹ መሰረታውያን ኣፍልጦ ብቕዕት ቋንቋ ከም ዘለው እዩ። በዚ መሰረት እምበኣር፡ ኣብ ነፍስወከፍ መሰረታውያን ኣፍልጦ፡ እቲ ዝለዓለ ደረጃ ክብጻሕ ግድን ኣይኮነን። ሓደ ሓደ እዋን ናይ ባዕልኻ ዕላማ ንምህራም፡ እቶም ኣገደስቲ ኣፍልጦታት ምምላሽን ብተግባራዊ መገዲ ምጥቃሞምን ኣኻለ ይኸውን። እዚ ትምህርቲ ብቕዕ ምልኪ ቋንቋታት ሓደ ካብቲ ዕላማታት ናይ ህዝባዊ ቤት ትምህርታት እዩ።

መበቐል ሃገራት፡ መበቐል ዓድታት

መበቐል ሃገራት ክንብል እንከለና፡ ኩለን ሃገራት ሓደ ሰብ ወይ ሓላፍነት ወለዲ ዘለዎ ሰብ (ወይ ካልእ ቤተሰብ'ውን ክኸውን ይኽእል) ኣቐዲሙ ዝቐመጠለን ወይ ስጋብ ሕጂ ዝነበረለን ማለትና ኢና። ደቂ ሰባት ብዝተፈላለዩ ዓቕን ዝምድናታት ምስ መበቐል ሃገራት ክህልዎም ይኽእል። ንኣብነት ናይ ስደተኛታት ወለዶ ክንጠቅስ ንኽእል።

ለዓለዋይ ቋንቋ

→ ዝውቑር ኣማራጺ ናይ መበቐል ቋንቋ ተዓዘብ።

መንነት፡ ድርብን ዝያዳዊን ባህላዊ መንነት

ከም (ንጽል) መንነት ፍሉይነት ሓደ ሰብ ከምኡ ድማ ባዕሉ ዝግምቶ ናይ ርእሱ ኣፍልጦ ክንብሎ ንኽእል። መንነታት መስርሓውያን ተቐያየርትን እዮም። ናይ ሕብረተሰብ ምውህሃድ ድማ ብመገዲ ቋንቋን ካልእን ይፈጥሩ። ኣብ ሓደ ድርብን ዝያዳውን መንነት እምበኣር እቲ ውልቃዊ ስምዒት ሓደ ሰብ፡ ኣብ ክልተ ወይ ካብኡ ንላዕሊ ዝተፈላለዩ እኩባት ጉጅለታት ክትከውንን ነብስኻ ካብቲ ናቶም ክብርታትን መትከላትን ክትምቀል ኣኽእሎ ምፍጣርን ርድኢት ምፍጣርን ማለት እዩ።

ምውህሃድ

ምውህሃድ ክንብል እንከለና፡ ደቂ ሰባት ወይ ጉጅለ ደቂ ሰባት ምስ ዝተፈላለዩ ማሕበራዊ፡ ባህላዊ፡ ከምኡ ድማ ቋንቋዊ ድሕረ ባይታ ዘለዎም ክነሰም፡ ማዕርነት ዘለዎ ማሕበራዊን ፖለቲካዊን ተሳትፎ ኣብ ሓደ ሕብረተሰብ ንክብጻሕ ከምኡ ድማ ብሰላ ፍሉይነት ናይ ቋንቋን ባህልን ድሕረባይታ ክኸበሩ ደኣ'ምበር ከም ዘይንጸሉ ዝገብር መስርሕ እዩ።

ብቕዕት

ትርጉም ናይ “ብቕዕታት” ኣብ ምዕራፍ “መሰረታት” ናይ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrpläne 21] ካብ ናይ ፍራንዝ ኤ. ቫይነርት [Franz E. Weinert] ዝመንጨወ እዩ። ብመሰረት ንሱ ዝሃበ ትርጉም እምበኣር፡ ብቕዕታት ክንብል እንከለና “ዝተፈላለዩ ትሕዝቶን መስርሓት ዘድልዮም ሸነኻዊ ገጻት፡ ከም ብቕዕት፡ ጥበባትን ፍልጠትን ከምኡ ድማ ድልዉነት፡ መትከላትን ባህሪያትን ክብሎም ንኽእል። [...] እዞም ሸነኻዊ ገጻት ናይ ብቕዕት ብዓውዳውን ክንዮ ዓውዳዊ ተፈጥሮን ምዃኖም እዮም። ዓውዳዊ ብቕዕት ንናይ ዓውዳ ፍልጠትን ምስኡ ዝተኣሳሰረ ክእለትን ጥበብን ብፍሉይ ዝገልጹ እዮም። ክንዮ ዓውዳዊ ብቕዕት ድማ ኩሉ ዓይነት ፍልጠት ከምኡ ድማ ክንዮ እቲ ናይ ዓውዳ ኣፍልጦ ሰጊሩ ኣብ ትምህርቲ ኮነ ካብ ትምህርቲ ወጻኢ ዓቢ ተራ ዝጻወት ዝቐሰም ብቕዕት ተባሂሉ ክትርጎም ይከኣል። ኣብዚ ድማ ውልቃዊ፡ ማሕበራዊን መስርሓዊ ብቕዕታት ክርቁሑ ይኽእሉ።”

ባህሊ

ባህሊ አብዚ ተዳልዩ ዘሎ መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ ከም እኩብ ድምር ናይ ፍሉይነት ስነፍልጣዊ፡ ንብረታዊን ስምዒታዊን ረቂቕቲ፡ ንሓደ ሕብረሰብ ወይ ብሄራዊ ጉጅለ መለለይኡ ክኸውን ዝኽእል ተባሂሉ ክትርጎም ይከኣል። እዚ መግለጺ ድማ ስነጥበብን ስነጽሑፋትን ጥራይ ዘይኮነ ዝምልከት፡ ዋላውን ናይ ኣነባብራ መገዳ፡ መሰረታዊያን መሰላት ወድሰብ፡ ናይ ክብሪ መስርሓት፡ ያታታትን ኣንፈት እምነታትን እውን ዘጠቓለለ እዩ። ውልቀሰባት ብመንጽር ባህሎም ወይ ብሄራዊ ጉጅለ ጥራይ ክምዘኑ ኣይግባእን። እዚ ማልአት፡ ሓደ ብሄር ጥራይ ስለዝኾነ፡ ዝኾነ ነቲ ብሄር ዘመልክት መፈለጥታ፡ ባህርያት ወይ ኣካይዳ ዝውንኑ እዮም ማለት ኣይኮነን። ኣብ ልዕሊኡ እውን ባህሊ ናይ ሓደ ሕብረተሰብ ወይ ሓደ ናይ ብሄር ጉጅለ ኩሉ ሓደን ስጡም ዘይቀያየር ባህርያት ዘለዎምን ማለት ኣይኮነን። ብዝያዳ'ኳ ደኣ ባህላዊ ሱታፌ ቀጻሊ ሓደስቲ ትርጉማት ዘማዕብልን ዝተፈለለዩ ባህላዊ ንጥፈታት ድማ ቀጻሊ ዝዳባለቑን መስርሓት እዮም።

መነባብሮ ሂወት

ኣብዚ መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ መነባብሮ ሂወት ክንብል እንከለና፡ ሓፈሻዊ ትርጉም ኩሉ ነገራት፡ ውዕሎታትን ኩነታትን ሓደ ሰብ ኣብ ከባቢኡ ዝገጥሞ ማልትና እዩ። መነባብሮ ሂወት ሓንቲ ቅርንጫፍ ናይ መላእ ዓለም ኮይና፡ ካብ ነፍስወከፍ ውልቃዊ ኩነታት ትድረኽ እያ። እዚ መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ ኣብ ሞንጎ *ባህልን* መነባብሮ ሂወትን መቲሩ ኣይፈልዮን። ይኹን ደኣ'ምበር ኣብ ካልኣይ መግለጺ ብዝያዳ እቲ ናይ ውልቃዊነት ናይ ከባቢኡ ከምኡ ድማ ንናይ ባዕሉ ትግባረን ምዝራብን የጉልሑ።

ክልላዊ ቋንቋ

ክልላዊ ቋንቋ ክበሃል እንከሎ፡ ነባሮ ናይ ሓደ ኣካባቢ ብብዝሒ ከም መራሽቢ ዝጥቀሙሉ ቋንቋ ማለት እዩ። ኣብ ስዊዘርላንድ እምበኣር፡ ናይ ክልል ቋንቋ ወይ ናይ ስዊዘርላንድ ጀርመን *ላህጃታት* ወይ ድማ ቋንቋ ፈረንሳይ፡ ታልያንኛ ወይ ድማ ሬቶሮማኒኽ ክጥቀሱ ይኽእሉ።

ዝያዳ ቋንቋነት፡ ዝያዳ ቋንቋዊ

እዚ ቃል ዝያዳ ቋንቋነት [Mehrsprachigkeit] ንሰለስተ ወይ ካብኡ ንላዕሊ ናይ ቋንቋ ብቕዓት ዝውነን ተርእዮ ዝገልጽ ቃል እዩ። እዚ መግለጺ ቃል ንሓደ ውልቀሰብ ወይ ድማ ንመላእ ሕብረተሰብ ክገልጽ ይኽእል። ኣብ ስዊዘርላንድ ንኣብነት ሓደ ሓደ እዋን በዚ ቃል ንኩሎም ኣርባዕተ ቋንቋታት ኣብዚ ሃገር ንጥቀሙሎም ክትርጎም ይረኣ። ኣብዚ ቀሪቡ ዘሎ መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ ግና ንዝያዳ ቋንቋታት ናይ ውልቀሰባት፡ ዝምድናታት ኣቲ ውልቀሰብ ምስተን ቋንቋታት ብዘየገድስ (*ፈልማይ ቋንቋ፡ ካልኣይ ቋንቋ፡ መባቆል ቋንቋ፡ ባዕዳዊ ቋንቋ*) ብንጡፍ ወይ ብዘይንጥፈት ካብ ሰለስተ ንላዕሊ ዘጥርዮ ቋንቋታት ማለትና እዩ ትርጉሙ ናይዚ ቃል። በዚ ትርጉም እምበኣር፡ ሓደ ቆልዓ ወናኒ ዝያዳ ቋንቋታት እንብሎ፡ ቋንቋ ጀርመን ከም *ፈልማይ ቋንቋ* ኮይኑ ካልኣት ክልተ ተወሰኽቲ *ባዕዳውያን ቋንቋታት* ምስ ዝኽእል ከም ኣብነት ክንጠቅስ ንኽእል።

→ ክልተ ወይ ዝያዳ ምልኪ ቋንቋ ዝብል ተዓዘብ።

ቋንቋ ኣደ

ቋንቋ ኣደ ክንብል እንከለና፡ እታ ሓደ ህጻን ንመጀመርያ ዝመልካ ቋንቋ ወይ *ፈልማይ ቋንቋ* ማለት እዩ። እቲ መግለጺ ዋላ'ኳ ንጹር እንተዘይኮነ፡ ምኽንያቱ ኣደ ጥራይ ንምልኪ ፈልማይ ቋንቋ ዝምልከታ ዘምስል ትርጉም ስለዝህብ፡ ስለዚ ድማ መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ ኣክንዲ ቋንቋ ኣደ *ፈልማይ ቋንቋ* ኢሉ ዝጠቅስ።

ንቕሓት ቋንቋ (Language Awareness)

ንቕሓት ቋንቋ (ወይ Language Awareness) ክበሃል እንከሎ ብፍላይ ኣብ ፍልጡት ናይ ቋንቋ ከምኡ ድማ ኣብ ንቕሕ ተረድኦ ናይ ቋንቋ ከምኡ ድማ ንኣጠቓቕማ ቋንቋ ኣድህቦ ዝገብርን ናይ ቋንቋ ምምሃር መስርሕ ዘድህብ መግለጺ እዩ። ኣብዚ ድማ ናይ ቋንቋ መራሽቢ ባእታታት ከም ኣብነት ናይ ቋንቋ ፍልልይ ወይ ምትሕውዋስ ከምኡ ድማ ምንጽጻር - ከም ኣብነት ኣብ መንጎ *ቀዳማይን ካልኣይን ቋንቋ* ወይ ድማ ኣብ መንጎ ዝውቱር ቋንቋን *ላህጃን* ክጥቀሱ ይኽእሉ። ናይ ትምህርቲ ዕላማታት ናይ ቋንቋ ንቕሓት ከም ህንጡይነትን ተገዳስነትን ናይ ቋንቋ/ታት፡ ምስትውዓልን ተቐባልነትን ናይ ቋንቋ ብዙሕነት (ኣብ ክፍሊ፡ ኣብ ሕብረተሰብ) ከምኡ ድማ ሓደ ዝያዳ ኩርናዓት ዘማዕበለ ጠመተ ኣብ ቋንቋን ምልውጥር ናብባትን ክጥቀሱ ይኽእሉ።

ዝውቱር አማራጺ መበቆል ቋንቋ

ብዕላዊ መገዲ ዝጸደቐ፡ ኣብ መዝገበ ቃላት ከምኡ ድማ ብስርዓተ ጽሑፍ ዝተወቐረን ብመግለጺ ዝተዋደደ ቅርጺ ናይ ሓደ ቋንቋ ዝውቱር አማራጺ መበቆል ቋንቋ ኢልና ንሰምዮ። ሓደ ሓደ እዋን'ውን ጽሑፋዊ፡ ስነጽሑፋዊ ወይ ድማ ፈሲሕ ቋንቋ ኢሎም ይጽውዑ እዮም ከምኡ ድማ ብሓፈሻ ብኸምዚ ካብ ላህጃታት ይፍለዩ። እንተደኣ ዝውቱር አማራጺ ኩሉ እዋን ኣብ ዝተወሰኑ (ንኣብነት ዕላውያን) ኩነታት ኣብ መዓላ ምስ ዝውዕል፡ ግን ኣብ ዕለታዊ መነባብሮ ብላህጃ ዝዘረብ ኮይኑ፡ ዲግሎሲ [Diglossie] ተባሂሉ ይጽዋዕ። ምልኪ ዝውቱር አማራጺ ቋንቋ ዕላማ ናይ ቋንቋ ትምህርቲ ህዝባውያን ቤት ትምህርቲን HSK-ትምህርትን ምዃኑ እዩ።

ብቕዓት ተመቓራሒ ባህሊ፣ ትምህርቲ ተመቓራሒ ባህሊ

ብቕዓት ተመቓራሒ ባህሊ [Transkulturelle Kompetenz] ክንብል እንከለና፡ ምስ ዝተፈላለዩ ባህሊ ዘለዎም ደቂሰባት ብዕውት ኣገባብ ምውህሃድ ተጥርዮ ብቕዓት እዩ። እዚ ድማ ብተመቓራሒ ባህሊ ትምህርቲ ክጥረ ይከኣል ከምኡ ወይ ድማ ብተመክሮታት ዝተፈላለዩ ናይ ሂወት መነባብሮ ክትመክር ይከኣል።

ካልኣይ ቋንቋ (L2)

ካልኣይ ቋንቋ ክበሃል እንከሎ፡ ብቀደም ተኸተል ከም ካልኣይ ቋንቋ ዝተመሃርኩሉ ማለት እዩ። ናይ ስደት ድሕረ-ባይታ ንዘለዎም ሰባት ዝበዝሑ እዋን እዚ ቋንቋ እቲ ኣብ ተሳትፎ ሕብረተሰባዊ ሂወት ከምኡ ድማ ኣብ ናይ ጽሑፍ ባህሊ ናይ ክልላዊ ቋንቋ ምስ ዝመልኩ እዩ። ንኣብነት ቋንቋ ጀርመን ብናይ ስዊዘርላንድ ጀርመን። ካልኣይ ቋንቋ ካብ ባዕዳውያን ቋንቋታት ዝፈልዮ፡ ንዕለታዊ መነባብሮ ምብዳህ መብዝሕትኡ እዋን ኣድላዪ ስለዝኸውን እዩ። ሓደ ሰብ ኣብ ካልኣይ ወይ ሳልሳይ ወለዶ ናይ ስደተኛታት ድሕረባይታ እንተሎ፡ እቲ ናይ ክልል ቋንቋ፡ ፈልማይ ቋንቋኡ ከምኡ ድማ እቲ ናይ መበቆል ቋንቋኡ ካልኣይ ቋንቋኡ ክኸውን ይኽእል። ብተወሳኺ፡ እቲ ካልኣይ ቋንቋ L2 ኣብ እዋን ትምህርቲ እቲ ዓብላሊ ቋንቋ ክኸውን ይኽእል።

ምልከት ካልኣይ ቋንቋ

ኣብ ናይ ቋንቋ መጽናዕቲ እምበኣር ኣብ ሞንጎ ካልኣይ ቋንቋን ባዕዳዊ ቋንቋን ምልከት ዘሎ ፍልልይ፡ ሓደ ሰብ ኣብ ከባቢኡ ዝዘረብ ክልላዊ ቋንቋ ምስ ዝመልኽ፡ እዚ ሰብ ካልኣይ ቋንቋ መለኹ ኢልና ክንዛረብ ንኽእል። እቲ ነዚ ቋንቋ ዝምልከት ቋንቋ ትምህርቲ ድማ ብናይ ባዕሉ ናይ ቋንቋ መጽናዕቲ ተመዚኑ ካብ ናይ ፈልማይ ቋንቋ ከምኡ ድማ ባዕዳዊ ቋንቋ ዝፈልዮ መስርሕ ይፈጥር።

ክልተ ወይ ዝያዳ ምልኪ ቋንቋ፡ ክልተ ወይ ዝያዳ መላኺ ቋንቋ

ብሓፈሻ ሓደ ክልተ ወይ ዝያዳ መላኺ ቋንቋ ዝበሃል፡ እንተደኣ ብንጡፍ ወይ'ውን ብዘይንጡፍ ብቕዓት ኣብ ክልተ ወይ ዝያዳ ቋንቋ ዘጥረዩ ኮይኑ እዩ። ኣብዚ ቀሪቡ ዘሎ መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ ግዳ ቅሩብ ጥልቕ ዝበለ መግለጺ ሂብሉ ኣሎ። ብመሰረት እቲ መግለጺ፡ ሓደ ሰብ ክልተ ወይ ዝያዳ ይምለኽ ዝበሃል፡ እንተደኣ ቋንቋ ጀርመን ከምኡ ድማ ካልኣይ ወይ ካብኡ ንላዕሊ ላህጃታት ቋንቋ ጀርመን ዘይኮኑ ናይ መበቆል ቋንቋታት ዝዘረብ ኮይኑ እዩ።

8 ዝተለቀቡ ጽሑፋት

ለቼባ I፡ መምረሒ ጠለባት ኣብ ካንቶን ዙሪኽ

እዚ ስነ-ልቦናዊ ፈልጎም ጦብላሕታ ብዛዕባ ሕብረ ካንቶናውያንን ሕጋውያንን መሰረታት ናይ HSK-ትምህርቲ ዝህብ እዩ። ብድሕረ-ኡ ድማ ብዛዕባ መንግስታዊ ትካል ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ዙሪኽ ኣብ ትግባረ (መስርሕ፡ ትካል፡ ሓባራዊ ስራሕ) ብመሰረት ሓጋውያን ጠለባት ኣብ ካንቶን ዙሪኽ ዝመዕበሉ ይገልጽ።

ሕብረ-ካንቶናዊ መሰረታት

ዋዕላ ናይ ካንቶናት መዕበይቲ ትካል ዳይሬክተራት [kantonalen Erziehungsdirektoren (EDK)] ከም እንደገና ብዛዕባ ናይ HSK-ትምህርቲ ዘትየምሉ ኣለው። ኣብቲ “ምኽሪ ብዛዕባ ትምህርቲ ባዕዳዊ ቋንቋ ዝመልኡ ህጻናት” ናይ ዕለት 24. ጥቅምቲ 1991 ዝሃብዎ፡ ነቶም መሰረታውያን መሰላት ህጻናት ምስ ድሕረ-ባይታ ናይ ስደት ከም ዝሕይሉን “ቋንቋን ባህልን መበቆል ሃገር ክድንፍዕ” ጎስጉሶም። ነፍስወከፍ ካንቶን ከምኡ ድማ ክልል ድማ ነዚ ጉዳይ ሓላፍነት ክወስዳ EDK ብኸምዚ ዝስዕብ ምዒዶም፡

- ን HSK-ትምህርቲ ብዝምችእ ኣገባብ ምድጋፍ ብዝተኸለለ መጠን ድማ እንተወሓደ ካብ ክልተ ሰሙን ዘይውሕድ ምህሮ ኣብ ናይ ትምህርቲ እዋን ክተኣታቶን ኣተባቢዖም፡
- እቲ ዘድሊ መሳለጥያታት ነተን ቤት ትምህርታት ብነጻ ክዳልው
- ሓባራዊ ዕዮ ኣብ መንጎ መምሃራን ናይ ህዝባዊ ቤት ትምህርትን ናይ HSK-ትምህርትን ክድንፍዕ
- ምኽድ ናብ HSK-ትምህርቲ ብዝተኸለለ መጠን ኣብቲ ንቡር ትምህርቲ ዝወሃብ ባጀላ ነጥቢ ክምዝገብ
- ናይ ስደት ድሕረ-ባይታ ዘለዎም ወለዲ ብዛዕባ ናይቲ ትምህርቲ ዕድላት ሓበሬታ ክወሃቡ
- ተመሃራይ ኣብ ዝምዘነሉ እዋን ከምኡ ድማ ናይ ምትብባዕን ምምራጽን ውሳኔታት፡ እቲ ኣብ HSK-ትምህርቲ ዝተጠረፈ ናይ መበቆል ብቛዓት ቋንቋ ኣብ ግምት ኸኣቱ

እዚ EDK ዋላውን ኣብ ሃገራዊ ኣጀንዳኡ ብዛዕባ ናይ ቋንቋታት ትምህርቲ ብ 2004 ዝሃቦ መግለጺ ከም ዝሕብሮ፡ እቶም ናይ መበቆል ቋንቋታት ናይ ስደት ድሕረ-ባይታ ዘለዎም ህጻናት፡ ኣብ HSK-ትምህርቲ ክመሃሩ ከተባብዑ እዩ (ኣነጻጽር፡ ናይ ቋንቋ ትምህርቲ ኣብ ግዴታውያን ቤት ትምህርታት፡ ኣጀንዳ EDK ከምኡ ድማ ናይ ዕዮ ውጥን ንመላእ ስዊዘርላንዳዊ ምውህሃድ ናይ ዕለት 25 መጋቢት 2004)። ሓደ ዓይነት ዕላማ ድማ እቲ ሕብረ ካንቶናዊ ስምምዓት ብዛዕባ ውህደት ናይ ግዴታውያን ቤት ትምህርቲ ይኸተል። ምኽንያቱ ብመሰረት ናይ ካንቶን ሓድሓዳዊ ስምምዕ፡ ኣብ ሃይማኖት ኮነ ፖለቲካ ኢደን ጣልቃ ከየእተዋ ናይ HSK-ኮርሳት ምውህሃድ ክተሓበበራ እዩ (ኣነጻጽር፡ ሕብረ ካንቶናዊ ስምምዕ ብዛዕባ ውህደት ናይ ግዴታውያን ቤት ትምህርታት (HarmoS) ናይ ዕለት 14. ሰነ 2007)። መንግስቲ ካብ 2011 ጀሚሩ ብመንጽር ናይ ሕገ-ቋንቋ ፕሮጀክትታት ንናይ HSK-ትምህርቲ ይተሓበበር (ኣነጻጽር፡ ሃገራዊ ሕገ-ብዛዕባ ናይ ሃገር ቋንቋታት ከምኡ ድማ ርድኢት ኣብ መንጎ ናይ ቋንቋ ማሕበረሰባትን (Sprachengesetz, SpG) ናይ ዕለት 5. ጥቅምቲ 2007 ከምኡ ድማ ውሳኔ ብዛዕባ ሃገራዊ ቋንቋታትን ርድኢት ኣብ መንጎ ናይ ቋንቋ ማሕበረሰባትን (Sprachenverordnung, SpV) ናይ ዕለት 4. ሰነ 2010)።

ሕጋውያን መሰረታት ናይ ካንቶን ዙሪኽ

ኣብ ካንቶን ዙሪኽ እዚ ናይ HSK-ትምህርቲ ብሕገ ብመሰረት ሕገ-ህዝባዊ ትምህርቲ ከምኡ ድማ ብውሳኔ ህዝባዊ ትምህርቲ ዝጸደቐ እዩ፡

ሕገ-ህዝባዊ ትምህርቲ ናይ ዕለት 7. ለካቲት 2005

ዓንቀጽ 15.

¹ እቲ ሓገጊ ካብ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ ወጻኢ ብዝኾኑ መወልቲ ዝተዳለወ ኮርሳት ብናይ መበቆል ሃገር ቋንቋን ባህልን ቅቡል ይርእዮ።

² እቲ ውሳኔ ንጠለባት ናይ ተቐባልነትን ሳዕቤናቱን ይከታተል።

ውሳኔ ህዝባዊ ትምህርቲ ናይ ዕለት 28. ሰነ 2006

ዓንቀጽ 13.

- 1 አብ እዋን ኮርሳት መበቆላዊ ቋንቋን ባህልን፡ ተመሃሮ ባዕዳውያን ቋንቋታት ብፈልማይ ቋንቋኦም ብዛዕባ ባህሊ መበቆል ሃገራት ከም ዘህብትሙ ይግበር።
- 2 መወልቲ እቶም ኮርሳት ኤምባሲታት ወይ ቆንስላዊ ጉዳያት መበቆል ሃገራት እዮም። ምኒስትሪ ትምህርቲ ድማ ኮርሳት ብካልኦት መወልቲ ክቐበል ይኽእል እዩ።
- 3 ኮርሳት ቅቡላት ዝኾኑ፡ እቶም ካብ ባይቶ ምኒስትሪ ትምህርቲ ዝተፈቐዱ መምርሒታት ስርዓተ-ትምህርቲ ዘማልኡ ምስ ዝኾኑ፡ ብናይ ፖለቲካን እምነትን ዘይሻርዮውያን ምስ ዝኾኑ ከምኡ ድማ መኽሰብ ኣልቦ ምስ ዝኾኑ እዮም። እቶም ኮርሳት እንተበዝሑ ኣርባዕተ ኣብ መዋእለ ህጻናት ደረጃ ከምኡ ድማ ኣብ 1ይ ክፍሊ ናይ መባእታዊ ደረጃ እንተበዝሑ ክልተ ዓምድታት ንሰሙን ከማልእ ይኽእል።
- 4 እቶም መምሃራን ናይ ምምህርና ብቐዓትን እኹል ፍልጦት ቋንቋ ጀርመንን ዘለዎም ከምኡ ድማ ግዴታዊ ስልጠናታት ዝቐሰሙ ክኾኑ ኣለዎም።

ዓንቀጽ 14

- 1 እቲ ኮርሳት ብዝተኻለለ መጠን ካብ ናይ ወግዓዊ ናይ ትምህርቲ እዋን ወጻኢ ክትግበር ኣለዎ።
- 2 እቶም ዓድታት ድማ
 - a. ብዝተኻለለ መጠን ብዘይ ክፍሊት ክፍልታት መምሃሪ ይዳልዎሎም፡
 - b. ንተመሃሮ እንተበዝሑ ኣብ እዋን ክልተ ዓምድታት ንሰሙን ካብቲ ግዴታዊ ወግዓዊ ትምህርቲ ከም ዝላቐቐ ይገብሩ ወይ ይወሓሱ እንተደኣ እቲ ኮርሳት ኣብ እዋን ግዴታዊ ትምህርቲ ጎኒ ጎኒ ክትግበር ኣለዎ ኮይኑ።
 - c. ጉድለታት ወይ ካብ ሕገ ወጻኢ ምስ ዝርከብ ናብ ምኒስትሪ ትምህርቲ ክጠርዑ ይኽእሉ።
- 3 ናይ ኮርስ ነጥብታት ኣብ ባጀላ ይሰፍሩ።
- 4 እቲ ምኒስትሪ ትምህርቲ ናይ ምዝገባ መስርሕ ባዕሉ ይካይድ። ምውህሃድን መስርሕ ኣተጋባብራ ኮርስን ድማ ናይ መወልቲ ዕማም ኮይኑ ብፍላይ ድማ ወጻኢታት ምሽፋን ከምኡ ድማ ምምራጽ፡ ምቕጻርን ምክትታልን መምሃራን ዕዮኦም ይኸውን።

ምውህሃድን ትግባረን ትምህርቲ ኣብ ካንቶን ዙሪኽ

ስዒቡ ዝመጽእ ናይ HSK-ተግባራዊ ዕዮ ኣብ ካንቶን ዙሪኽ ዝገልጽ ኮይኑ፡ ብመሰረት ሕጋዊ መዳያት ኣብ ካንቶን ዝማዕበሉ እዮም። እቶም ኣርእስቲ ናይዚ ትሕተ-ምዕራፍ ብናይ ፊደላት ቀደም ተኸተል ተሰሪዖም ይርከቡ።

ተቐባልነት መወልቲን ኣካየድትን

ምንስቲር ትምህርቲ ንናይ HSK-ኮርስ ካብ ናይ ዕላዊ ትምህርቲ ወጻኢ መወልቲ ክቐበሎም ዝኽእል፡ እንተደኣ እቶም ሕጋውያን መዳያት ከምኡ ድማ ውሽጣዊ ቅጥዕታት ተማሊኦም እዩ። ቤት ጽሕፈት ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ነዚ ኣጻርያ ናይ ተቐባልነት መስርሕ ተዳሉ። እንተደኣ ድሮ ቅቡላት ዝኾኑ ናይ HSK-ኮርሳት ቦቲ ዝተደለየ ቋንቋ ኣሎ ኮይኑ ግና፡ ነቶም ኣዳለውቲ ናይቲ ኮርስ ወይ መወልቲ ርክባት ተገይሩ ሓባራዊ ዕዮ ከም ዝሰላሰል ክግበር ይፍተን። እቲ ዕላማ ድማ ሓባራዊ፡ ውሑስ ናይ HSK-ቀረብ ንኣዲ ቋንቋ ምድላው እዩ።

መታን እቶም ናይ HSK-ኮርሳት ናይ ኣዲ መዋሊ ትካል ቅቡል ክኾኑ፡ እዞም ዝስዕቡ ብፍላይ ከማልኡ ይግባእ

- እቶም ኮርሳት ብናይ HSK-መምርሒ ስርዓተ-ትምህርቲ መሰረት ዝተቐየዱ ከምኡ ድማ ካብ ፖለቲካን እምነትን ዝረኣቐ
- ብቐዓት ናይ HSK-መምሃራን ምስ ግቡእ ኣፍልጦ ናይ ቋንቋ ጀርመን ዘማልኡ
- መኽሰብ ኣልቦ ተበግሶ ክኾኑ ይግባእ
- ምስ ናይቲ መንበሪ ቦታ ዘለው ቤት ትምህርትታት ዘዋድዱ ምኒስትሪ ትምህርቲ ሓባራዊ ስራሕ ዘካይዱ ክኾኑ ይግባእ።

ወረቐትን ምዝገባ ምስክርነትን

ምዕራፍ 3፡ ገጽ 9 ተዓዘቡ

ክትትል

እዚ HSK-ትምህርቲ ኣብ ትሕቲ ናይ ትምህርታውን ሰብኣውን ክትትል ናይ መወልቲ ተቐይዱ ዝሰላሰል እዩ። ንነጥብታት ናይ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ዝምልከት ድማ ንናይ ቤት ትምህርቲ ኣለይቲ ዝምልከት ጉዳይ ይኸውን።

እቶም ተመሃሮ ክትትል ብኩራት ክግበረሎምን ካልኣ ጉድለታት ቁጽጽር ንበጻጸኦት እቲ ትምህርቲ ክግበርን ሓላፍነት እቲ መዋሊ ትካል ይኸውን። ኣለይቲ ትምህርቲ ብጠለቦም ኩሉ ዘድሊ ቁጽጽር ብኩራት ክፍሊ ክገብሩ ፍቓድ ይወሃቦም። መሰል ክትትል መምሃራን ተመሃሮ ኣብ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ዘለውኩን ንስለ ክትትል ትምህርቲ HSK-ምኻድ ፍቓድ ኣለዎም።

እንተደኣ ዝኾነ ዘይምቅዳው ወይ ጸገማት በቶም ተሳተፍቲ መምሃራን ክፍታሕ ዘይተኻኢሉ ድማ ዝርርብ ኣብ መንጎ ወወልቲ እቲ ትምህርትን ኣካዩድቲ እቲ ትምህርትን ይካየድ። ከቢድ ጉድለት ወይ ጸገም ዋላውን ድሕሪ መጠንቐቕታ ክፍታሕ ምስ ዘይካኣል ግና፡ ምኒስትሪ ትምህርቲ ብጠለብ ኣካዩድቲ ትምህርትን መወልቲ እቲ ትምህርትን ነቲ ሓላፍነት ተሰኪሙ፡ እቲ ትምህርቲ ኣብ ውሽጢ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ከም ዝጽንበር ይገብር።

ባጀታዊ ምወላ

ባጀታዊ ምወላ ናይ HSK-ትምህርቲ ጉዳይ ናይ መወልቲ ትካላት እዩ። ገለ ገለ ማሕበራት ቤት ትምህርቲ ቅሩብ ባጀታዊ ሓገዝ ወይ ባዕላቶም ናይ HSK-ውልቀ መምሃራን የዳልዋ እየን። ናይ ዝበዝሑ መወልቲ ትካላት ግና ባዕላቶም ወለዲ ወርሓዊ እንዳከፈሉ ወጻኢታት እቲ ትምህርቲ ይሸፍኑ።

ናይ HSK መምሃራን

ምርጫ ምቕጻር ናይ HSK-መምሃራን ንመወልቲ ትካላት ዝግደፍ እዩ።

እቶም መወልቲ ኣብ ካንቶን ሓዲሽ ትምህርቲ ተመስሪቱ HSK-መምሃራን ክቕጽሩ ይኽእሉ። እቲ መምሃራን መምሃራን ድማ፡

- ንምምህርና ብቕዕ ኣፍልጦ ዝቐሰሙ (ናይ ምምህርና ዲፕሎማ ወይ ተዛማዲ ሞያዊ ስልጠና ወይ ከኣ ብተመክሮን ተወሳኺ ሞያዊ ትምህርትን ዝቐሰሙ)፡
- እኹል ናይ ቃል ቋንቋ ጀርመን ብቕዓት ዘለዎም (እቶም ተወዳደርቲ እንተወሓደ ምስክር ወረቐት ናይ B1 ደረጃ ኤውሮፓዊ መዐቀኒ ብቕዓት ቋንቋ ከቕርቡ ኣለዎም)
- ካብ ምኒስትሪ ትምህርቲ ዝግበር ናይ ሓበሬታ ሰሚናራት ዝተሳተፉ ክኾኑ ይግባእ
- መማለዪ መደብ ትምህርቲ ካብ ክኢላታት መምሃራን ላዕላዊ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ዙሪኽ ብጠለብ ምኒስትሪ ትምህርቲ ዝወሃብ ዝተሳተፉ።

እንተደኣ ሓደ ናይ HSK-መምህሪ ነዚ ኣብ ላዕሊ ዘሎ ጠለባት ዘየማለኣ ኮይኑ፡ ምኒስትሪ ትምህርቲ ነቲ ዝምልከቶ መዋሊ ትካል ብምውካስ ከም ዝእረም ይገብሩ። ምኒስትሪ ትምህርቲ ከከም ኩነታቱ ዋላውን ነቲ ናይ HSK-መምህሪ ፍቓድ ምምህርና መንዚዑ፡ ናይ ካንቶን ቅቡል ዝኾነ ናይ HSK-ኮርሳት ከይምህር ክፈርድ ይኽእል።

ንንጠፈታት ትምህርቲ ናይ HSK-መምሃራን ኣድማዒ ከግብሮም ዝኽእል፡ ምስ እዋናዊ ናይ ትምህርቲ ስርዓተ-ትምህርቲ ኣፍልጦ ምስ ዝህልዎም እዩ። ስለዚ ድማ መወልቲ ትካላት ንናይ HSK-መምሃራን ድሕሪ ቅሩብ ዓመታት ቀልጢፎም ከይቅይርዎም ይጥለብ (ናይ እንዳ ኣዘርካ ዝግበር ምቕያራት ከይግበር)።

ሓበሬታን ምዝገባን

ኣብ ነፍስወከፍ መወልቲ ትካላት ኮነ ኣብ ክልላዊ ቤት ትምህርቲ ከምኡ ድማ ኣገልግሎት ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ወይ ምኒስትሪ ትምህርቲ ንዝምልከቶም ህጻናትን ወለዶምን ብዛዕባ ተዳልዩ ዘሎ ናይ ትምህርቲ ቕረብ ሓበሬታ የቕሰሙ። እቲ ትምህርቲ ካብ መዋእለ-ህጻናት ወይ ካብ ድሒሩ ዝጀምር እዋን ክግበር ይከኣል። እዚ ድማ ከከም ቀረብ ናይ ቋንቋ እዩ። እቶም መምሃራን ናይ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ንወለዲ ኣብ ጥሪ ነፍስወከፍ ዓመት ናይ ምዝገባ ፎርም ይዕድሉ።

እቶም ወለዲ ንህጻናቶም ኣብቲ ነቲ ናይ HSK-ኮርሰት ዘዳልዉ ናይ መዋሊ ትካል ኣባል ሰብ ከይዶም ይምዝግብዎም። እቶም መወልቲ ትካላት ንወለዲ ብእዋኑ ከምኡ ድማ ብቐጥታ ብዛዕባ ዝግበር መደብ ትምህርቲ (ሰዓታት፡ ቦታ፡ HSK-መምሃራን) ከምኡውን ብዛዕባ ብሰንኪ ኩነታት ክትግበሩ ዘይክእሉ ነገራት ሓበሬታ ይህብዎም። እቲ ትምህርቲ ብመሰረቱ ምስ ምጅማር ህዝባዊ ትምህርቲ ይጅመር። እቲ ምዝገባ ድማ ብዘይ ብኩራት ተመሃሮ ክኸዱ ከምኡ ድማ ክሰብ ብወለዲ ምዝገባ ብዕሊ ዘይወዱ ክሰብ ትምህርቲ ዝውዳእ ትምህርቶም ክከታተሉ የገድድ።

መጻሕፍቲ ትምህርትን ናይ ትምህርቲ መሳላጥያታትን

ምቕራብ ናይ መምሃሪ ነገራት ዝምልከት ናይ መወልቲ ዕማም ይኸውን።

ናይ ቤት ትምህርቲ ማሕበራት ንናይ HSK-መምሃራን ተክኒካዊ ሓገዝ ክቕርቡሎም (ናይ ኮፒ ማሺን ከምኡ ድማ ኣድላይነት ምስ ዝህልዎ ፕሮጀክተር፡ ኮምፕዩተር፡ መርበብ ኢንተርኔትን ካልኣትን) ከምኡ ድማ ናይ ትምህርቲ ናውቲ (ኩርሻት፡ ጥራውዝቲ፡ ወረቓቕታን ተመሳሳልቲ ነገራትን) ብዘይ ዝኾነ ክፍሊት ክቕርቡሎም ይምሕጸኑ።

ናይ ትምህርቲ ሰዓታትን ናይ ትምህርቲ ቦታታትን

ተመሃሮ ንናይ HSK-ትምህርቲ ዝኸዱ ካብ ናይ መዋእለ-ህጻናት ደረጃ ጀመሮም ከምኡ ድማ ኣብ 1ይ ክፍሊ መባእታዊ ድረጃ ኮይኑ፡ እንተበዝሐ ክልተ ዓመዲ ኮይኑ ብድሕሪኡ ዘሎ ክፍልታት ድማ እንተበዝሐ ኣርበዕተ ዓመዲ ኣብ ሰሙን ይኸውን። እቲ HSK-ትምህርቲ ብዝተኸለለ መጠን ኣብ ስራዕ ናይ ትምህርቲ ሰዓታት ክኸውን ይምረጽ (8 ካብ 12 ፡ 13.30 ክሳብ 17.00)። ንሱ ድማ እንተበዝሐ ክልተ ዓመዲ ኣክንዲ ስራዕ ትምህርቲ ተቐይሩሎም ክመሃሩ ይኸእሉ። ኣብዚ ዝኸዱ ተመሃሮ ድማ ካብቲ ስራዕ ግዴታዊ ትምህርቲ ከም ዝለቁ ይግበር።

እቶም መወልቲ ኣብ መጀመርያ ዓመት ንወክልቲ ናይ ህዝባዊ ትምህርቲ ቦታ ክወሃቦም ድሕሪ ምውካስ፡ ዘድሊ ሰዓታት ትምህርቲ መዓስ ከም ዝኾነ ይሕብሩ። እቲ ዕላዊ ሰዓታት ድማ ብዝርርብ ምስ መወልትን ናይ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ተወክልትን ይጸድቕ።

እቲ ናይ HSK-ትምህርቲ ብመሰረቱ ኣብ ክፍልታት ናይ ህዝባዊ-ያን ቤት ትምህርታት እዩ ዝትግበር። ብዝተኸለለ መጠን ድማ ኣብ ጥቓ መንበሪ እቶም ተመሃሮ ክኸውን ይጸዓር። እቶም ናይ ትምህርቲ ማሕበራት ድማ ነዚ ዕላማ ብዝተኸለለ መጠን ዝመቐኑ ክፍልታት ብዘይ ዝኾነ ክፍሊት የዳልው። እቶም ናይ HSK-መምሃራን ድማ ስርዓትን ጽፈትን ናይተን ክፍልታት ሓላፍነት ይወስዱ።

እቶም መወልቲ ነቶም ተወክልቲ ናይ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ኣብ መጀመርያ ዓመት ነቲ ዕላዊ ምድላዎት ዘቕረብዎ የቕርቡ (ክፍልታት፡ ሰዓታት፡ ናይ HSK-መምሃራን)።እቶም መወልቲ ነዚ ሓበሬታ ናብ ምኒስትሪ ትምህርቲ ብምትሕልላይፍ ዘድሊ ሓገዛት ከም ዝረኽቡን ወግዓዊ ከም ዝኸውን ይገብሩ።

ሓባራዊ ዕዮ ምስ ናይ HSKመምሃራን ከምኡ ናይ ህዝባዊ ቤት ትምህርትን

መምሃራን ናይ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ከምኡ ድማ ናይ HSK-ትምህርቲ ንሓድሕዶም ርክባት ክገብሩን ዳይረክተራት ቤት ትምህርቲ ድማ ንናይ HSK-መምሃራን ኣብ ዋዕላታት ናይ ቤት ትምህርቲ ዓዲሞም ብዛዕባ ኣርእስታት ናይ ሓባራዊ ኣድላይነታት ክመያየጡን ለበዋ ይወሃቦም። ንናይ HSK-መምሃራን ሳሕቲ ድማ፡ ንኣብነት ዓመታዊ ሓንሳብ ናይ ምብጽጻሕ ዕድመ ይግበር እዩ። ዕላማ ናይዚ ምብጽጻሕ ድማ ንሓድሕዶም ክላለዩን ፍልጠን ተመክሮን ክለዋወጡ ወይ ድማ ስክፍታታት ክዛረቡሉ እዩ።

እቲ ናይ HSK-ትምህርቲ ቀረብ ኣብ ውሽጢ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ እዩ ዝኸውን ዘሎ። ስለዚ ድማ እቶም ናይ HSK-መምሃራን ንንጥፈታት እቲ ቤት ትምህርቲ ክፈልጥዎን መስርሓት ናይ ምዕባላ ቤት ትምህርትን ክሳተፉ ዝያዳ ትርጉም ኣለዎ። ብፍላይ ድማ ኣዝዩ ብዝሒ ናይ ክልተ ወይ ዝያዳ ምልኪ ቋንቋ ዘለዎም ህጻናት ዘለዉን ምስ ዝኾና፡ ሓባራዊ ዕዮ መምሃራን ዝያዳ ኣኸሳቢ ይኸውን። እዚ ማለት፡ ውልቀ ህጻናት ብሓባር ድጋፍ ምሃብ፡ ዝያዳ ቋንቋ መለኽቲን ተመቓራሕቲ ባህሊ ናይ ምምሃር ፖሮጀክታት ተግባራዊ ምግባር ወይ ድማ ንወለዲ ብሓባር ሓበሬታ ምሃብን ምኽሪ ምሃብን ክኸውን ይኸእል። ናይ ዝውቱር ትምህርቲ መምሃራን ጥራይ ዘይኮኑ፡ ክኣላታት ዓውደ ትምህርቲ ንኣብነት መምሃራን ናይ ቋንቋ ጀርመን ከም ካልኣይ ቋንቋ [Deutsch als Zweitsprache (DaZ)] ከይተረፉ ካብዚ ሓባራዊ ዕዮ ክረብሑ ይኸእሉ። እቶም ብቐዓት HSK-መምሃራን ብዕውት መስርሕ ናይ ተመቓራሕ ባህሊ ምትርጓሙን ምትግባሩን የረጋግጹ። ኣዝዩ ኣገዳሲ ኣብዚ እምበኣር እቶም ናይ HSK-መምሃራን ኣብ ምግምጋም ተመሃርኦም ዝምልከት፡ ናይ ትምህርቲ ብቐዓት ገምጋም፡ ኣብ ናይ ትምህርቲ ቦታ ዝርርብ፡ ውሳኔ መጻኢ ተመሃራይ እጃሞም የበርክቱ።

ምኒስትሪ ትምህርቲ ነቶም ብብዝሒ ክልተ ወይ ዝያዳ ምልኪ ቋንቋ ዘለዎም ተመሃሮ ዘለዉን ቤት ትምህርታት፡ ነዚ ናይ HSK-ትምህርቲ ከም ሓይ ክፋል ናይ ቋንቋ ትምህርቲ ርእየን ኣብቲ ዝውቱር ናይ ትምህርቲ ፕሮግራም ከተኣታትውዎ ይምዕድ።

ድጋፍ ኅሓድራዊ ዕዮ ቤት ትምህርትን ወለድን

ሓባራዊ ስራሕ ምስ ቤት ትምህርትን ወለድን ብመሰረቱ እቲ ዝዓበየ ጽልዋ ኣብ ትምህርቲን ዓወትን ህጻናትን መናእሰያትን ከይኮነ ኣይተርፍን። ኣብ ናይ ትምህርቲ ዓወት ሓይህን ብኣወንታ ዝጸሉ፡ እንተይኣ ናይ HSK-መምሃራን ብቀጻሊ ምስ ወለዲ ርክባት ሃልይዎም፡ ወለዲ ብዛዕባ ኩነታት ትምህርቲ ሓበሬታ እንተ ረኺቦም፡ ንደቆም ብኸመይ ኣብ መጽናዕቲ ክሕግዝዎም ይኸእሉ ይፈልጡ።

ናይ HSK-መምሃራን ንመምሃራን ናይ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ኣብ ምትሕብባር ሓባራዊ ዕዮ ምስ ወለዲ ይተሓባበርዎም። ንኣብነት ኣብ ዝግበሩ መደባት ይነጥፉ ወይ ኣብ ውልቃዊ ዝርርባት ይትርጉሙም ንወለዲ። ብኸምዚ ድማ ተራ ናይ ክልተ ቋንቋ ምልኪ ከምኡ ድማ ናይ ትምህርቲ መስርሕ ኣብ ምምቕራሕ ባህሊ ተረኣም ይጻውቱ። ከምዚ ዓይነት ኣገልግሎታት ድማ ብስምምዕ መምሃራንን ቤት ጽሕፈት ትምህርትን ክትግበሩ ይከኣሉ።

ሓባራዊ ዕዮ ምስ ኣለይቲ ቤት ትምህርቲ

እቶም ናይ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ መንግስታውያን ትካላት ዘበርክቱ ነገር ናይ HSK-ትምህርቲ ኣብ ጽቡቕ ኩነታት ኣብ ውሽጢ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ክካየድ ከም ዝኸእል ይገብሩ። ከከም ኣድላይነቱ ሓባራዊ ዕዮ ምስ ማሕበር ወይ ናይ ቤት ትምህርቲ ተወከልቲ ዝምልከቶም ኣካላት ከዳልው ዝምረጽ እዩ። እቲ ዕላማ ድማ ንናይ ሰዓታት ውጥን ምግባር ኮነ ክፍልታት ኣብ ምርካብ ብኣግኡ ስምምዕ ክግበርን ሓባራዊ ዕዮ ክድንፍዕን እዩ።

ሓባራዊ ዕዮን ውህደትን ኣብ ናይ ካንቶን ጽፍሒ

ኣብ ገጻት ናይ ምኒስትሪ ትምህርቲ ቤት ጽሕፈት ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ እዩ ንናይ HSK-ትምህርቲ ከወሃህድን ምምሕዳራዊ ድጋፍ ኣብ ምሃብን ሓላፍነት ዝወስድ። ኣብ ገጻት ናይ ዩኒቨርሲቲ ድማ ነፍስወከፍ መወልቲ ሓይህን ንምውህሃድ ናይ ክልልን ካንቶናዊ ጽህፍኝ ዝነጥፍ ከምኡ ድማ ምስ ቤት ጽሕፈት ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ብሓባር ዝዓይን ይግበር።

ክልተ ሓይሊ ዕማማት ተዳልዮን ድማ ኣገደስቲ ሓበሬታታት ኣብ ምልውጥ፡ ናይ ኣምር ኮነ ናይ ምድላዎት ሕቶታትን ስክፍታታትን ኣብ ምንጻር ከምኡ ድማ ናይ ትምህርታዊ ጉዳያት ኣብ ምምይያጥ ይነጥፉ። እዚኣተን ድማ «HSK Konferenz» ከምኡ ድማ «Ausschuss der HSK-Konferenz» ዝበሃላ እየን። ኣብ HSK-ኮንፈረንስ እቶም መወልቲ ትካላትን ወከልቲ ናይ ህዝባዊ ትምህርትን (ነፍስወከፍ ወኪል ናይ መምሃራን፡ ዳይሬክተር ቤት ትምህርቲ ከምኡ ድማ ናይ ቋንቋ ጀርመን ከም ካልኣይ ቋንቋ መምሃራን (DaZ) ከምኡ ድማ ካብ ምኒስትሪ ትምህርቲ) ዝውክሉ እዮም። ኣብ ልዕሊኡ ከኣ ኣብቲ ኣኼባ ናይ HSK-ኮሚተ ካብ ናይ መምሃራን ስልጠና ቤት ትምህርቲ ዙሪኽ (Pädagogische Hochschule Zürich) መጺኡም፡ ብሓላፍነት ምኒስትሪ ትምህርቲ ተዋሂቦም ናይ HSK-መምሃራን ተወሳኺ ስልጠና ንምሃብ ይሳተፉ። ኣብ ኮሚተ ናይ HSK-ኮንፈረንስ ዝሳተፉ ሕሩያት ሰባት ናይ HSK-መወልቲ ቦትኦም ይወሃቦም።

እቶም ናይ HSK-መወልቲ ብወገኖም ንቤት ጽሕፈት ህዝባዊ ትምህርቲ ጸብጻባትን ንጥፈታቶምን የቕርብሎም። ነዚ ክገብሩ ድማ ሕቶታት ይምልስሎም ከምኡ ድማ ብቋንቋ ጀርመን ዝተተርጎመ ውጥን መደባት ትምህርቲን ካልኣት ዶክመንታትን የቕርቡ።

ለቼባ II: ደረጃታትን ኣርእስትታን – ጽሑፍ ጸብጻብ

እቶም ዝርዝር ኣርእስትታት ንድጋፍ ናይ ውጥን ከምኡ ድማ ትግባረ ትምህርቲ ተባሂሉ ዝተሓሰበ እዩ። ኣየኖት ኣርእስትታት ኣበየኖት ደረጃታት ናይ HSK ትምህርቲ ክትግበሩ ይኽእሉ ድማ ሓፈሻዊ መብርሂ ይህቡ። ዝተፈላለዩ ናይ ኣርእስቲ ርእይቶታት ዝሓዘሉ ድማ እዮም። ብመሰረት ድሩት ናይ ዓምድታት ቁጽረ ግና መምሃራን ገለ ካብቶም ርእይቶታት ባዕሉም ሓርዮም ክጥቀሙ ይኽእሉ።

እቶም ኣርእስትታት ዋላ'ውን ኣካል ናይ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplans 21] ኮይኖም ኣብቶም ዝውቱራት ህዝባውያን ቤት ትምህርቲ ድማ ይትግበሩ። እቶም ኣርእስትታት ናይ ብቕዓት ጽፍሕታት ናይ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplans 21] በዚ ስዒቡ ዘሉ ዝርዝራት ተዋሲቡ ንረኽቡ።

ኣርእስቲ

ኣነን ካልኦትን ብሓባር ምንባር

ምትእስሳር እዚ ኣርእስቲ ምስ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplans 21]:

[NMG.10](#) | [RKE.1](#) | [RKE.2](#) | [RKE.5](#)

ዓንኬል 1

- ሓድሕድ ምልላይ; ሰላምታ ምልውዋጥ: ንሓድሕድካ ምልላይ
- ባህርያትን ስነ-ስርዓትን; ናይ መዋእለ ህጻናት/ቤት ትምህርቲ: ስርዓት: ኣካይዳን ስነ ተግባርን: ባህልታት
- ብሓባር ምስ ካልኦት ገለ ምግባርን ምስትምቓርን; ምሕዝነት: ቆይቂ: ንበይነይ ክገብሮ ዝኽእል

ዓንኬል 2

- ዝተፈላለዩ ጉጅለታትን ባህልን: ተመሳሳልን ዝተፈላለዩን ስርዓትን ክብርታትን: ሓድሕዳዊ ምክብባርን ተለዋዋጢ ተቐባልነት: ናይ ግጭትን መፍትሒኡን ስትራተጂ
- መን እዩ ኣነ: ናተይ መንነት እንታይ እዩ: ኣበይ እዩ ሰፈረይ
- ናይ ጾታ ተራ: መንእሰይ – ቋል
- መሰል ህጻናት

ዓንኬል 3

- ንጽልን ጉጅለን: ዳና ምኺን'ውን
- ምስ ዓብላልን ተዓብላልን ህዝቢ ብሓባር ምንባር: ዓሌታውነት: እዋናዊ ዛዕባታትን ዘጋጠሙ ኩነታትን
- ናይ ራሲ ሰባትን ንዕኡም ክትመስል ትደልዮምን: ካብ ስፖርት: ስነፍልጠት: ባህልን ታሪኽን
- ዝምድናታት ምስ ከም ናትካ ጾታን ካልኦት ጾታን (ዋላ'ውን ኣብ ባህላዊ ትጽቢታት ዘለው)
- መሰል ደቂ-ሰባት

ኣርእስቲ

ስድራቤት

ምትእስሳር ኣርእስቲ ምስ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplan 21]:

[NMG.10](#) | [RKE.2](#) | [RKE.5](#)

ዓንኬል 1

- ስድራቤተይን ቤተሰባይን፡ ስርዓትን ቀዋሚ ልምዲታትን ኣብ ስድራቤት

ዓንኬል 2

- ናይ ስራሕን ዕዮን ምምቕራሕ ኣብ ስድራቤት
- ታሪኽ ስድራቤተይ፡ ናይ ወለዶታተይን ገረብ ዘርኣይን
- ዝተፈላለዩ ናይ ስድራቤት ኣቃውማ

ዓንኬል 3

- ተራ ኣባላት ስድራቤ፡ ኣብ እዋን ለውጢ፡ ናይ ባህሊ ፍልልያት
- ናይ ባዕላይ ርድኢት ዝጻወቶ ተራ
- ተራን ኣቃውማን ስድራቤት ብመንጽር ታሪኽን ባህልን
- ናይ ባዕላይ ክብርታት፡ ስነልቦናን

ኣርእስቲ

ጸወታን ዕረፍትን

ምትእስሳር ኣርእስቲ ምስ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplan 21]:

[NMG.10](#) | [RKE.5](#)

ዓንኬል 1

- ጸወታ፡ ብኣባር ኣብ ዝተፈላለዩ ቦታታት፡ ምስ ዝተፈላለዩ መጻወቲታት፡ ዘመናዊን ባህላዊን ጸወታታት ከምኡ'ውን መጻወቲታት
- ዕረፍቲ እዋንን ዝንባሌታትን
- መሳርሒ ናውትን ናይ ስራሕ ንብረትን

ዓንኬል 2

- ምዝንጋዕን ምዕራፍን
- ናይ ዕረፍቲ መደባት፡ ስፖርት፡ ምትእኽኻብ መሓዙ፡ ማሕበራት
- ኣተሓሕዝ ናይ ዲጂታልን ካልኦት መዲያታትን
- መወዓውዒ

ዓንኬል 3

- ምዝንጋዕን ምዕራፍን
- ናይ ዕረፍቲ መደባት፡ ርክብ ምስ መንእሰያት፡ ባህላዊ ንጥፈታት መንእሰያት (ሚዚቃ፡ ቋንቋ)፡ ምትእኽኻብ መሓዙ፡ ማሕበራት
- ኣተሓሕዝ ናይ ዲጂታልን ካልኦት መዲያታትን
- መወዓውዒ

ኣርእስቲ

ምቕማጥ፡ ኣብ ገዛውቲን ከተማን

ምትእስሳር ኣርእስቲ ምስ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplan 21]:

[NMG.8](#) | [RZG.3](#) | [RZG.4](#)

ዓንኬል 1

- ክሊ መዋእለ ህጻናት/ኣብ ቤት ትምህርቲ
- መንበሪና/ ገዛናን ክልታቱን

ዓንኬል 2

- ገዛውትን ምቕማጥን

ዓንኬል 3

- ምቕማጥን ናይ ህንጻ ዓንዩታትን; ታሪኻዊ ኣመዓባብ

ኣርእስቲ

ፌስታታት፡ ባህላዊ መደባትን ሞዳን

ምትእስሳር ኣርእስቲ ምስ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplan 21]:

[NMG.7](#) | [RZG.2](#)

ዓንኬል 1

- ዕድመ ልደትን ካልኣት ኣገደስቲ ፌስታትን፡ ዝተፈላለዩ ዓይነታት ፌስታ
- ክዳውንቲ ከምኡ'ውን ዝተፈላለዩ ክዳውንቲ ከከም መደባት

ዓንኬል 2

- ዝተፈላለዩ ፌስታታት ምብዓል; ሃይማኖታዊ ያታታት
- ናይ ክዳውንቲ ሞዳ ግዜ ዘምጸኡ፡ ክዳውንቲን ተራ/ ማዕረግ፡ ማርካ ዘለዎም ልብስታት

ዓንኬላት 3

- ዕላማ ባህሊን ምዝንጋዕን
- ሞዳን ልምድታትን ኣብ ታሪኻዊ መቐይሮ

ኣርእስቲ

ጥዕናን መግቢን

ምትእስሳር ኣርእስቲ ምስ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplan 21]:

[NMG.1](#) | [NT.7](#)

ዓንኬል 1

- ኣካላተይን ኣካላት ወድሰብን፡ ክፋላቱ፡ ኣካላዊ ምሉእነት ናይ ባዕሊይን ካልኣትን፡ ሓሙሽተ ህዋሳት
- ጽሬት
- ሕክምናዊ ክንክን
- ጥዕናዊ መግብን መስተን፡ ናይ ኣበላልዓ ልምድታት

ዓንኬል 2

- ጥዕናን ሕመምን፡ ጥዕናዊ መነባብሮ
- ኣስፔዛታት ካበይ ይመጽእ፡ ኣሕምልቲን ፍሩታታትን ከከም ወቕትታቱ

ዓንኬላት 3

- ስፖርት፡ ወልፊ
- ኣመጋግባ፡ ዝተፈላለዩ ናይ ኣመጋግባ ባህሊ ብቅዩዳ ናይ ባህሊ፡ ታሪኽን ስፍራን

ኣርእስቲ

ጀግራፍ

ምትእስሳር ኣርእስቲ ምስ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplan 21]:

[NMG.8](#)

ዓንኬል 1

- ጀግራፍ መግለጺ ካብ ናይ ተመክሮ ሸነሽ ህጻናት (ኣድራሻ፡ መበቆል ሃገራት፡ ስዊዘርላንድ፡ ጎረቤት ሃገር ወዘተ)፡ መብርሂ ንናይ ክፍሊ ኣንፈት
- መበቆል ሃገረይ፡ ሓፈሻዊ ኣፍልጦ ብዛዕባ ጀግራፍ፡ ክለማ

ዓንኬል 2

- ኣገደስቲ ማያዊ ክፋላት፡ ጎበታትን ከተማታትን ኣብ መበቆል ሃገር

ዓንኬል 3

- ጀግራፍ ኣመዓባብላ ናይ ዞባታት መበቆል ሃገራት

ኣርእስቲ

ተፈጥሮን ተክኒክን

ምትእስሳር ኣርእስቲ ምስ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplan 21]:

[NMG.2](#) | [NMG.3](#) | [NMG.4](#) | [NT.1](#) | [NT.2](#) | [NT.8](#) | [NT.9](#)

ዓንኬል 1

- እንስሳ; እንስሳ ዘቤት; እንስሳታትን ኣታኽልትን; ጫካ
- ፍሩታታትን ኣሕምልትን; ኣርባዕተ ባእታታት
- ወቕትታን ለውጥታትን ኣብ ተፈጥሮ
- መግለጺ ንግዜ (ዓመት: ወርሒ: ሰሙን: መዓልቲ: ሰዓት: ምሽት: ቀትሪ: ትማሊ: ሎሚ: ጽባሕ ወዘተ): ሰዓታት
- ናይ ገዛ ኣቕሑ
- መጎዓዝያ: ህጻናት ባዕሎም ዝጠቀሙሉ (ብቐጥታ: ስኬት ቦርድ: ስኩተር ወዘተ)

ዓንኬል 2

- ናይ እንስሳን ኣታኽልትን ዓይነታት
- ናይ መኣዘታት ሰንሰለት
- ኩነታት ኣየርን ትንቢት ኩነታት ኣየርን
- ክንክን ኣካባቢ: ኣካባቢያዊ ዕንወት
- ዲጂታል መጻወቲን ናይ መራኽቢታት ኣቕሑን

ዓንኬል 3

- ኤኮሎጂ: ሓደጋን ክንክንን ኣካባቢ (ገለ ካብኡ ሪዕይክሊንግ ከምኡ ድማ ምእላይ ጎሓፋት)
- እዋናዊ ክትዓት ካብ ስነፍልጠት (ፈተነ መድሃኒት ኣብ እንስሳ: መጽናዕቲ ናይ ጂን ወዘተ)
- ዲጂታል መጻወቲን ናይ መራኽቢታት ኣቕሑን

ኣርእስቲ

ስነጽሑፍን ስነጥበብን

ምትእስሳር ኣርእስቲ ምስ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplan 21]:

[ቋንቋታት](#)

ዓንኬል 1

- መዝሙራት; ግጥምን ድግማን: ጽውጽዎይ: ስእላዊ መጻሕፍቲ
- ሕብርታት; ፊልምታት
- ባዕልኻ ገለ ምስራሕን ብዛዕብኡ ምስ ካልኣት ምዝራብን

ዓንኬል 2

- ግጥምታት: ብሂላት: ጽውጽዎያት: ግጥምታት; ቤተ-መጻሕፍቲ ባህላዊ ብዙሕነት
- ፊልምታት

ዓንኬል 3

- ናይ ስነጽሑፍ ኣብነታት ካብ ናይ ጥንትን ዘመናዊን
- ፊልምታት
- ስእላዊ ስነጥበብ: ሙዚቃን ካልኣት ናይ ስነጥበብ ስርሓትን; ስነጥበባዊን ስነጥበባዊትን

ኣርእስቲ

ሕሉፍን ታሪኽን

ምትእስሳር ኣርእስቲ ምስ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplan 21]:

[NMG.9](#) | [RZG.6](#) | [RZG.7](#) | [RZG.8](#) | [RKE.4](#)

ዓንኬል 1

- “ብህጻነይ እንከለኹ”
- ፍልልይ ቅድምን ሎምን
- ውልቃዊ ተመክሮ ኣብ መበቆል ሃገራት፡ ጉዕዞ፡ ዕረፍቲ

ዓንኬል 2

- ታሪኽ ስድራቤተይ፡ ስደት
- ታሪኽ መበቆል ሃገራት፡ ኣገደስቲ ኩነታት፡ ብሂላት ብዛዕባ ኣመጻጽኣ

ዓንኬል 3

- ድሕረ ባይታይ (ንኣብነት ብዛዕባ ምህሮ ወይ ቋንቋታት)
- እዋናዊ ማሕበራዊን ፖለቲካውን ምዕባሌታት ኣብ መበቆል ሃገራት
- ሃይማኖትን ዓለማውነትን
- ፖለቲካዊ ፍልጠት (ንኣብነት ብዛዕባ ምርጫን ምምራጽን)

ኣርእስቲ

ናይ ስራሕ ዓለምን ሞያዊ ስልጠናን

ምትእስሳር ኣርእስቲ ምስ ስርዓተ-ትምህርቲ 21 [Lehrplan 21]:

[NMG.6](#) | [WAH.1](#) | [WAH.2](#) | [WAH.3](#)

ዓንኬል 1

- ስራሕ ናይ ኣብ ከባቢኻ ዘለው ሰባት፡ ሞያታት ኣብ ቤት ትምህርቲ ከምኡ ድማ ኣብ ህዝባዊ ቦታታት (ናይ ዓማዊል ትካል፡ ፖሊስ፡ ሕክምና፡ መሸጣ ወዘተ)

ዓንኬል 2

- ትሓልሞ ሞያ፡ ኣብነታውያን ባህሪያት ካብ ዝተፈላለዩ ጩንፈራት ሞያ
- ትርጉም ናይ ሞያዊ ስልጠናን ስራሕን

ዓንኬል 3

- ምርጫ ሞያን ምስግጋር ናብ ናይ ስራሕ ዓለምን ወይ ድማ ናብ ተወሳኺ ትምህርቲ ኣብ ስዊዘርላንድን ኣብ መበቃል ሃገርን፡ ሞያታትን ክማልኡ ዘለዎም ጠለባቶምን፡ ፍልልይ ኣብ መንጎ እተን ሃገራት
- ሞያን መንነትን፡ ኣጠቓቕማ ናይ ባዕልኻ ቋንቋውን ተመቓራሒ ባህላውን ብቕዓት፡ ንጾታ ዘተኮሩ ሕቶታት
- ቁጠባ፡ ዝተፈላለዩ ጽፍሕታት፡ ታሪኻዊ ኣመዓባብላ፡ ሽቕለት ኣልቦነት፡ ናይ ሰራሕተኛታት ማሕበራት

ለቼባ III: ስነ-ጽሑፍ

እዚ ለቼባ ነቶም ኣብ ጽሑፋት ዝተረፉ ስነ-ጽሑፋት የጠቓልል። ስፍሕ ዝበለ ምርጫ ናይ መጻሕፍቲ፡ ስነ-ጽሑፋትን ተወሰኽቲ ምንጮታትን ብዛዕባ ድጋፍ ቀዳማይ ቋንቋ ከምኡ ድማ ምልኪ ዝያዳ ቋንቋታት ኣብ መርበብ ኢንተርኔት ናይ ህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ትረኽቡ፡ www.zh.ch/hsk

ጨንፈር ኣህጉራዊ ውጥን ትምህርቲ (International Projects in Education) ናይ PH Zürich (2018)፡ መጻሕፍቲ ንናይ መበቆል ቋንቋ ትምህርቲ፡ ኣተሓሕዞ ላህጃን ዝውቑር ቋንቋን፡ ተሪኸ፡ ናይ መምህራን ላዕሊዋይ ቤት ብትምህርቲ ተሪኸ [Pädagogische Hochschule Zürich]።

ምኒስትሪ ትምህርቲ ካንቶን ተሪኸ [Bildungsdirektion des Kantons Zürich] (2017)፡ ስርዓተ-ትምህርቲ ንህዝባዊ ቤት ትምህርቲ ካንቶን ተሪኸ

ኣንያ ጊዲቺን ረጂና ብዩልማንን [Giudici, Anja und Bühlmann, Regina] (2014)፡ ትምህርቲ ብናይ መበቆል ሃገር ቋንቋን ባህልን HSK። ሓደ ምርጫ ናይ ጽቡቕ ኣተጋባብራ ኣብ ስዊስላንድ፡ በርን፡ ሓላፊ ሰክረታሪ EDK [Unterricht in Heimatlicher Sprache und Kultur HSK. Eine Auswahl guter Praxis in der Schweiz, Bern: Generalsekretariat EDK]

